

अभियान साप्ताहिक वेबसाइट पनि
www.abhiyanweekly.com

अभियान

ABHIYAN WEEKLY

abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३५ / अंक : ८८ / २०७५ असार ८ ज्येष्ठ १५ / 22 June, 2018 / मूल्य रु. १०/-

निजामती कर्मचारीलाई छाडा छोड्ने प्रयत्न

काठमाडौं। निजामित प्रशासन चुस्त दुरुस्त हुन नसकेको आरोप लगिरहेको बेला सरकारले कर्मचारीलाई व्यापार, व्यवसाय र गैरसरकारी संस्था एनजिओमा समेत काम गर्न पाउने गरि कानुन निर्माणको गृहकार्य थालेको छ। निजामती सेवाका कर्मचारीहरूले जनतालाई जनताले चोहजस्तो सेवा सुविधा दिन नसकेको आरोप प्रशासकबृत्तबाटै लगिरहेको बेला सरकारले भने कर्मचारीहरूलाई अफ्पुँ छुट दिने गरि कानुन निर्माण गर्न थालेको भद्रै पूर्व विशिष्ट प्रशासन विद्वान्हरूले चिन्ता प्रकट गर्न थालेका छन्। संघीय मानिल तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार पारेको संघीय निजामती सेवा ऐनको विधेयक मस्तौदामा कर्मचारीहरूलाई व्यापार व्यवसाय गर्न पाउने छुटको प्रावधान राखिएको छ। विधेयक जस्ताको जस्तै

>>> बाँकी ८ पेजमा

राजीओका सामु गृहमन्त्री नतमस्तक

काठमाडौं। गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले आक्रामक रूपमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय गैसस र सञ्चालकहरूले सम्पति विवरण दुखाउनुपर्न, नवीकरण गर्नुपर्न, एक महिनाभित्र नवीकरण नगर्नेको दर्ता खारेज गर्न, नवीकरणको बखात संस्थाले गरेका आर्थिक कारोबारको विवरणसहित प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्न, गैससहरू एकमन्दा बढी क्षेत्रमा काम गर्न नपाउने गरी दर्ता गर्ने भन्नी ७७

>>> बाँकी ८ पेजमा

चीन स्वतंत्र र अखण्ड नेपालको पक्षमा : सी

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री केही ओली असार ५ गते देखि चीनको ६ दिने औपचारिक भ्रमणमा रहेको छन्। प्रधानमन्त्री ओलीले चीन भ्रमणको क्रममा चीनका राष्ट्रपति सी जिङपिङ्गसँग भेटवार्ता गरिसकेका छन्। राष्ट्रपति सी र प्रधानमन्त्री ओली बीच भएको भेटवार्ता सफल भएको बताइको छ। राष्ट्रपति सी राष्ट्रपति सी र प्रधानमन्त्री ओलीबीच असार ६ गते चीनको ग्रेटहल अफ द पिलसमा महत्वपूर्ण भेट वार्ता भएको थियो। भेटका क्रममा राष्ट्रपति सीले त्यस्तो आशा गरेका हुन्। प्रधानमन्त्री ओलीसहितको सरकारी प्रतिनिधि मण्डलसामु राष्ट्रपति सीले त्यस्तो आशा राखेका छन्। प्रधानमन्त्री ओली र विनिय॑ राष्ट्रपति सी

सी ले भण्डै सवाधण्टा वार्तामा विताएका भएको थियो भने नेपाली प्रतिनिधिमण्डलीबीच

>>> बाँकी ८ पेजमा

भर्सिकएको चीनको सहयोग निरन्तर

काठमाडौं। नेपालको द्वैधचरीत्र, एक चीन नितिमा केही शांकाप्द व्यवहारका बाबजुद चीनका राष्ट्रपति सी जिन पिडले नेपालको सार्वभौमसत्ताको निरन्तर समर्थन गर्ने र नेपालको अखण्डताको सम्मान गर्दै विकासमा सहयोग गर्ने बचन दिएका छन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

दुई मन्त्रीबीच जुहारी

काठमाडौं। केपी ओली नेतृत्वको सरकार दुई शक्तिशाली मन्त्रीहरूबीच अहिले जुहारी नै चलेको छ। तकालिन माओवादी केन्द्रको प्रतिनिधित्व गर्दै गृहमन्त्री बनेका रामबहादुर थापा र तत्कालिन नेकपा एमालेका केन्द्रीय सदस्य रहेका भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात रघुवीर महासेठ मन्त्रीबीच जुहारी चलेको हो।

गृहमन्त्री थापाले सरकारी ठेकका लिएर काममा ढिला सुस्ती गर्ने ठेकेदार हरूलाई समयमै काम सम्पन्न नगरेको भन्दै ७७ वटा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा त्यस्ता ठेकेदारहरूलाई पकाउ गरि कारबाही गर्नु पत्राचार गरेपछि केही ठेकेदार पकाउ समेत परेका छन्। काममा ढिलासुस्ती गर्दा लागत समेत बढेको भएकाले ठेकेदारले विभिन्न बहानाबाटी गर्दै काममा ढिला सुस्ती

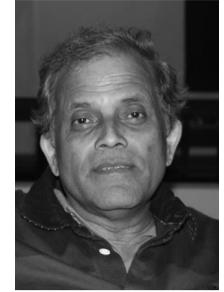
गर्दै आएका थिए। पछिलो समयमा देशभरमै निर्माण व्यवसायीहरू पकाउ पर्न थालेपछि उनीहरूले धरपकडको विरुद्धमा व्यवसायीका विविध समस्याका बारेमा

प्रधानमन्त्री ओलीलाई ७७ वटे जिल्ला प्रशासन कार्यालयमाफत ज्ञापनपत्र समेत बुझाएका छन्। उनीहरूले चन्दा आतक,

अलिविदा डॉक्टर देवकोटा

काठमाडौं। वरिष्ठ न्यूरो सर्जन डा.उपेन्द्र देवकोटाको सोमबार ५:३५ बजे निधन भएको छ। पितृथैलौको क्यान्सरबाट पीडित डा.देवकोटा गत मसिर १२ गते अचानक लडेपछि उपचारका लागि बेलायत गएका थिए। त्यहाँस्थित किंडस कलेजमा करिब ६ महिना उपचार गराउँदा पनि निको नहुने देखिएपछि उनी बाँकी जीवन स्वदेशमै बिताउने इच्छासमेत नेपाल फर्किएका थिए। दुवै मृगालासमेत फेल भएपछि डा.देवकोटाको स्वास्थ्य जटिल बदै गएको थियो। डा.देवकोटाको निधनबाट नेपालले मात्र होइन, ऐसियाले नै एकजना वरिष्ठ न्यूरो सर्जन युमाएको छ। दुखको यस घटीमा अभियान साप्ताहिक परिवार दिवंगत डा. देवकोटाको आत्माले विरासति पाओस् भन्ने कामना गर्दै शोकसन्तान परिवारजनमा हार्दिक समयेदना प्रकट गर्दछ।

राजपाको हैसियत के ?

काठमाडौं। संघीय समाजवादी फोरम केपी ओली नेतृत्वको सरकारमा सहभागि भएपछि अर्को मध्यसंकेन्द्रीत दल राष्ट्रिय जनता पार्टीभित्र सरकारमा सहभागि हुने कि नहुने भन्ना बहस सुरु भएको छ। राजपा अध्यक्ष मण्डलमा रहेका महत्व ताकुरु र राजेन्द्र महतोले पार्टीको राजनीतिक समितिको बैठकमा त्यस विषयमा प्रष्ट धारणा राख्न राजनीतिक समितिमा रहेका सदस्यहरूलाई आग्रह समेत गरेका छन्। ताकुरका अनुसार ओली नेतृत्वको सरकारमा सहभागि हुन स्वयम् प्रधानमन्त्री केपी ओलीले पटक पटक आग्रह गरिरहेको र एउटा राजनीतिक दल सरकारमा नजाने भन्ने त हुँदैन भन्दै सरकारमा सहभागि भएदेखि किन र के शर्त राख्नेर जाने प्रश्न उठ्न सक्ने भएकाले यस बारेमा प्रष्ट धारणा बनाउनुपर्नेमा ताकुरले जोड दिएका थिए।

अर्का अध्यक्ष मण्डलका सदस्य राजेन्द्र

महतोले भने सरकारले संविधान संशोधनको विषयमा सरकारको प्रष्ट धारणा बाहिर आउनुपर्ने र थुनामा रहेका आफ्ना पार्टीका कार्यकर्ताहरूको रिहाई र जनताबाट चुनाव जितेर आएका रेशमलाल चौधरीको संसद सदस्यको शपथ ग्रहण गराउने माग गर्दै आएका रेशमलाल चौधरीको छन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

न्याय हराउनै लागेको हो त ?

काठमाडौं। आफ्ना छोराका हत्यारालाई कारबाहीको माग राख्दै अनशनमा बसेका नन्दप्रसाद अधिकारी र गंगामाया अधिकारीको माग पूरा नहुँदै नन्दप्रसाद अधिकारीले ज्यान गुमाएका छन् भने आजसम्म उनको दाहासरकारसम्म हुन सकेको छैन। माओवादी द्वन्द्वकालमा विभिन्न बहानामा राजनीतिक खोल ओडेर गरिएका अपराधले उन्मुक्ति पाउनु न्याय हराउनु नै हो। यो कुनै हालतमा न्यायिकता हुन सक्नेन। आफ्ना निर्दोष छोराका हत्यारालाई कारबाही गर भनेर न्यायोका भिख माग्दा माग्दै पिता नन्दप्रसाद अधिकारीले ज्यान गुमाए भने आमा गंगामाया अधिकारी अहिले पनि अस्पतालमै अनशनमा बसेकी छन्। न्याय माग्दा मादै गंगामाया अधिकारीको ज्यान समेत जोखिममा परेको छ भने त्यसै विषयमा केपी ओली नेतृत्वको सरकारले एक सब्द समेत बोलेको छैन।

सर्वोच्च अदालतले दोषी ठहर गरेका छिलाल ठौडेलाई पकाउ गरे जेल हालेर अधिकारी दम्पतीलाई न्याय दिनुको सद्गुरु सर्वोच्च अदालतले सर्वसहित >>> बाँकी ८ पेजमा

UN Human Rights report on Kashmir

Roshan

THE first-ever UN report on human rights in Indian Occupied Kashmir focuses mainly on serious human rights violations in the region from July 2016 to April 2018. "In responding to demonstrations that started in 2016, Indian security forces used excessive force that led to unlawful killings and a very high number of injuries," the report said. UN High Commissioner for Human Rights Zeid Ra'ad Al Hussein, in a statement called for a commission of inquiry by Human Rights Council into all violations before opening a three-week session in Geneva on Monday. He added that alleged sites of mass graves in Kashmir Valley and Jammu should be investigated. This goes to prove that Kashmir is very much on UN agenda, as report calls for finding a final solution to J&K dispute through meaningful dialogue that includes also people of Kashmir. Welcoming the report, Kashmiri Hurriyat leader Mirwaiz Umar Farooq on Twitter wrote: "People of Kashmir thank the UN, especially the bold efforts of its HR commissioner, Zeid Ra'ad Al Hussein, for its support to the right of self-determination." The main

focus of the report is the human rights situation in the Indian state of Jammu and Kashmir from July 2016.

However, the day the UN released report on gross human rights violations in IOC, a senior journalist Syed Shujaat Bukhari was assassinated in IOK. Apart from running three daily newspapers, including the English language daily Rising Kashmir, Mr. Bukhari lobbied aggressively for peace by organising conferences and summits in the US, UK and other parts of the world. He envisioned better relations between India and Pakistan. He frequently wrote for international publications including the BBC – being the voice that explained the complexities of the region to the rest of the world. After martyrdom of Burhan Muzaffar Wani in July 2016, protest demonstrations were held in the Valley and other parts of Kashmir.

Indian military and police resorted to firing and use of pellet guns killing about 90 people including children and injuring hundreds of them. Such protests and slogans raised for azadi had never been so loud in the past.

The planned killing of freedom fighter Burhan Wani had triggered protest throughout the valley and all parts of Kashmir, and his martyrdom infused a new spirit into the Kashmir freedom movement. Later the martyrdom of his successor, Sabzar Bhat once again sparked fierce protests and agitation against the occupying Indian forces across the IOK. Earlier in 1989, Kashmiris had started armed struggle in retaliation to the atrocities, rape and killings, but after 9/11 all those who waged armed struggle for freedom from occupiers were dubbed as terrorists. Instead of accepting the reality that freedom struggle is waged by Kashmiris, India accuses Pakistan of stirring Kashmiri uprising. In fact it is a ploy to hoodwink the International Community on Kashmir issue and to hide state-sponsored atrocities on innocent people of IOK. International community must realize the plight of IOK's people, as Kashmir has been under unlawful Indian occupation since October 1947. Though the report covers period from 2016 to 2018, it questions the India's repressive laws. The report stated: "Impunity for human rights violations and lack

of access to justice are key human rights challenges in the state of Jammu and Kashmir.

The Armed Forces (Jammu and Kashmir) Special Powers Act 1990 (AFSPA) and the Jammu and Kashmir Public Safety Act 1978 (PSA) have "created structures that obstruct the normal course of law, impede accountability and jeopardize the right to remedy for victims of human rights violations." The AFSPA prohibits prosecution of security forces personnel unless the Indian Government grants prior permission to prosecute. This gives security forces virtual immunity against prosecution for any human rights violation. In the nearly 28 years that the law has been in force in Jammu and Kashmir there has not been a single prosecution of armed forces personnel granted by the central government, the report said. It has also been suggested in the report that India should urgently repeal the AFSPA; establish independent, impartial and credible investigations to probe all civilian killings since July 2016 and all abuses committed by armed groups; and provide reparations and rehabilitation to all injured and to families of those

killed in security operations. The report has rightly called for final political solution of Jammu and Kashmir dispute through meaningful dialogue that includes leaders and people of Kashmir. The UN has to play a key role in the resolution of this dispute, as the people of Jammu and Kashmir were granted the right of self-determination under UN Security Council resolutions.

For over seven decades, Kashmiris have been denied their right to self-determination bestowed by the United Nations Security Council resolutions including UNSC resolution of 5th January 1949. However, the repression, oppression and atrocities by Indian forces have turned Kashmir into a hell that would stretch Dante's imagination reflected in his famous poem "Divine Comedy". These heinous and barbaric acts could not break the will of Kashmiris. The fact remains, that the heroic struggle waged by people of Kashmir is unparalleled in the history; and they are committed to continue their struggle till their objective is achieved. It has to be mentioned that no political movement or struggle can be suppressed through military means.

Mandate of Financial Action Task Force (FATF) and India's Punjab National Bank Scam

Kiran

Last year, the BJP-led Indian government of Prime Minister Narendra Modi announced economic reforms, claiming that the country's economy was in a strong position. Encouraging public investments in infrastructure, strengthening the banking systems and catalyzing private investments were key highlights of the policy. The government said that General Sales Tax (GST) had been the biggest reform along with steps like demonetisation and fight against black money.

In this regard, under the caption "Modi's reforms have robbed India of its economic prowess," Rahul Gandhi wrote in the Financial Times on November 8, 2018, "One year ago, Prime Minister Narendra Modi bypassed the Reserve Bank of India, locked his cabinet in a room and gave the country just four hours notice before announcing his arbitrary and unilateral demonetisation scheme. Overnight 86 per cent of the value of India's currency was withdrawn from circulation. The prime minister claimed his decision was aimed at wiping out corruption. Twelve months on the only thing he has wiped out is confidence in our once booming economy. Demonetisation has wiped out 2 per cent of India's gross domestic product, destroyed the informal labour sector and has wiped out many small and medium businesses. It has ruined the lives of millions of hard-working Indians. The Centre for Monitoring Indian Economy has calculated that over 1.5m people lost their jobs in the first four months of 2017 due to demonetisation."

On the other side, India's Punjab National Bank Scam exposed the myth of Modi's reforms. In this respect, India's second-largest

state-run bank said on February 14, this year that it had detected fraud of almost \$1.8 billion at one of its branches, sending its shares plunging more than seven per cent.

The Punjab National Bank (PNB), one of several state-owned lenders—the government was trying to clean up, said transactions worth \$1.77 billion had been made for the benefit of a few select account holders with their apparent connivance. It stated that they had occurred at a single branch in India's financial capital Mumbai.

The bank pointed out, "Based on these transactions other banks appear to have advanced money to these customers abroad...the fraud had been reported to enforcement agencies for further investigation."

German renowned TV channel Bloomberg reported that the value of the illegal transactions amounted to eight times the bank's net income last year. Undoubtedly, Punjab National Bank scam has been described by the foreign media, indicating, India as a heaven for robbers and looters of National exchequer and piling the same as black money abroad, raising the question, does FATF need more evidences to put India in watch list

However, "1.8 Billion US Dollars Punjab National Bank fraud case" is being touted as the biggest-ever fraud in the banking sector in India. Punjab National Bank is second largest among India's public sector banks. As regards the culprits, Nirav Modi Company owned by Nirav Modi and Gitanjali group of companies owned by Mehul Choksi—maternal uncle of Nirav Modi have been identified for fraudulently robbing the bank. Reportedly, a Deputy Manager of PNB namely Gokulnath Shetty, posted at PNB's foreign exchange

department in Mumbai since March 31, 2010, is also identified as conduit/facilitator. Mr. Shetty and another PNB official Manoj Kharat fraudulently issued Letter of Undertakings (LoUs) to these firms without following prescribed procedure or making entries in the banking system, avoiding detection of transactions. While PNB did not name the other lenders, Union Bank of India, Allahabad Bank and Axis Bank, who are said to have offered credit based on LoUs issued by PNB. Reportedly, the PNB fraud case has intensified allegation and counter allegations—a cold war between the BJP and the Congress for supporting the fraudulent companies. Interestingly, Mr. Nirav Modi was present and was part of Indian contingent at annual gathering of World Economic Forum 2018 in Davos, Switzerland.

Indian media also disclosed that "Prime Minister Office" was aware of the financial graft of Nirav Modi. Some quarters in Indian media raised questions that the family of Nirav Modi left India in the first week of January, this year, whereas, Central Bureau of Investigation (CBI) registered FIR and issued look out notice on January 31, 2018, which indicates some close links between Prime Minister Modi and Nirav Modi.

In this connection, Reuters reported, "A \$2 billion fraud at India's second-biggest state-run lender Punjab National Bank has shaken the nation's financial sector, triggering a massive probe and regulatory changes...CBI arrests former PNB auditor M.K. Sharma, who was responsible for auditing systems and practices of the bank's Brady House branch...gold and diamond bribes given to one PNB staffer named in fraud."

Nevertheless, PNB fraud is not a new thing in India, as there are many businessmen absconding abroad after siphoning huge loans from Indian banks in public and private sectors. In this context, in a written reply to a question, Indian state minister for external affairs MJ Akbar confirmed in the Lok Sabha that many businessmen had absconded after being named in scams and had settled in various countries—Vijay Mallya (Sanofi India), Jatin Mehta (Winsome GP), Lalit Modi (Godfrey Phillips India), Nirav Modi, Mehul Choksi, Ritesh Jain, Sanjay Bhandari (Arms Dealer), Nitin Jayantilal Sandesara, Chetan Jayantilal Sandesara, Dharminder Singh Anand, Ashish Jobanputra, Ms. Priti Jobanputra topped the list of Enforced Department. In a recent report of the Indian CBI, Indians had stashed more than 500 billion US Dollars foreign banks in terms of black money. And, Panama Papers leaks (2016) had mentioned more than 500 Indians found involved in money laundering through off-shore companies. It is notable that in the banking terms, loan frauds having no prospects of recovery, as the same are termed as Non-Performing Assets (NPAs).

According to the Reserve Bank of India (RBI), the gross non-performing assets in Indian banks, specifically in public sector banks, are valued at around Rs 400,000 crores (US\$61.5 billion), which represents 90% of the total NPA in India, with private sector banks accounting for the remainder.

It is mentionable that India ranks fifth in a list of countries with the worst non-performing asset ratios. Portugal, Italy, Ireland and Greece—four of the PIIGS nations that suffered the most in the

Eurozone sovereign debt crisis—are the only countries with higher stressed loans than India. Spain, the fifth of the PIIGS nations, has a non-performing asset ratio of 5.28%, significantly lower than India's 9.85%. According to the Reserve Bank of India (RBI), just 12 companies are estimated to account for 25% of the gross NPAs, and were identified for immediate bankruptcy proceedings, while there are 488 others which have been given six months time to restructure their debt or be dragged to National Company Law Tribunal (NCLT). Companies identified by RBI for immediate bankruptcy proceedings are Bhushan Steel Ltd., Lanco Infratech Ltd., Essar Steel Ltd., Bhushan Power & Steel Ltd., Alok Industries etc. Notably, a majority of these companies have political affiliations with major political parties, including the ruling party BJP and generally run their election campaigns.

It is noteworthy that Financial Action Task Force (FATF) had removed India from regular follow-up process in 2013 due to improved record of complying with organization's recommendations.

But, based on above facts and ground realities, the case of New Delhi seems quite different. The ease with which corporate firms have been misusing the credit facilities of banks suggests that the alliances between the two are much deeper and shadowy transactions of huge quantity of money, being piled up abroad as black money are providing enough evidence for FATF to take India by horns.

We can conclude that India's Punjab National Bank scam has exposed the myth of Modi's reforms, especially in elimination of corruption.

सर्वहारामाथि कर्त्युनिष्ट पुँजीपति शासन

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

कसैलाई भ्रम नरहोस, जो पुँजीपति हुन्छ उसले सर्वहाराका लागि तारणहार बनेर काम गर्छ । सर्वहाराको काम छ टपटाइरहने हो, पुँजीपतिको काम तिनको रगत चुसिरहने । सूर्य उदायो, नेकपा बयो, अब जनजिविकाका लागि काम हुनेछ भनेर जितिसुकै द्वाड फुके पनि केही हुनेवाला छैन । पुँजीपतिहरु भ्रष्टाचार, अनियमितता, तस्कर माफियातन्त्र चलाइरहन चाहन्छन्, यसकारण अपराधिकरण यिनको मुख्य पेशा नै हो । त्यही पेशा निरन्तर जारी छ ।

विहानले दिनको मौसमको अनुमान लगाउन सकिन्छ । नेकपाले बजेट ल्यायो, सांसदलाई भ्रष्टाचार गर्न ४-४ करोड बाँड्यो । अपराधीलाई माफी दियो । कालोधनको स्रोत नखोजे नीति अधि सान्यो । प्रतिपक्ष कमजोर छ, प्रक्षागात भएको छ, दुई तिहाईहो सरकार यस्तै यस्तै पुँजीवादी शोषण नीतिका साथ अधि बढेको छ ।

यो सरकारले सुशासन, समृद्धि र आर्थिक क्रान्ति गर्छ, ९० वर्षमा नेपाललाई सर्व बनाउँछ भनेर जुन गुड्डी हाँकेको छ । त्यो कोरा कुरा हो । जो अनेतिकतामाथि उभिएको छ, उसबाट नैतिक आचरण र राजनीतिक धर्म निर्वाह हुन्छ भनेर अपेक्षा गर्नु गलत हुनेछ ।

इतिहास साक्षी छ, चाणक्यले भनेका थिए असल शासक भोपडीमा बसेर नागरिकको कल्याणमा हरपल चिन्तित

रहन्छ । राजनीतिमा चाणक्य नीति आज पनि सम्फना गरिन्छ । यथार्थमा आधुनिक अर्थकुटीनि जुन चलिरहेको छ, त्यो चाणक्य नीतिको आधुनिककरण भन्दा फरक पर्दैन ।

राजनीतिमा अहिले पनि चर्चित प्रसङ्ग रहेको चाणक्य नीतिको शायद कम्युनिजममा काम छैन । कम्युनिजम भनेको मार्क्स हुन् । मार्क्सको कथन छ- जुनसुकै बेला, जसलाई पनि शंका गर । बहुमतमा भएको सरकारले शंका गरेरे दुई तिहाई पुन्यायो र दुई तिहाई बहुमत भएपछि कम्युनिष्ट सरकारलाई हल्लाउने कसको साहस । कसको ताकत । प्रजातन्त्रवादी कम्युनिष्ट चलाखी देखेर चकित परेको छ ।

हाम्रो नेकपाको नेताहरुको नाम कम्युनिष्ट, चरित्र र व्यवहार पुँजीपतिको छ । विनोद चौधरी नेपालका ढुला पुँजीपति हुन् । साना विनोद चौधरी भनेका सबै कम्युनिष्ट नेताहरुलाई भन्न सकिन्छ । किनकि सबै कम्युनिष्ट नेताहरु ल्यापति, करोडपति, अर्वपति छन् । अर्वपति कम्युनिष्ट हाँकेको देश नेपाल हो । यतिविधन धनी कम्युनिष्ट त विश्वका कुनै मुलुकमा पनि छैनन होला ।

हामीले सरकार कम्युनिष्टको बनाएका छौं । देखाउनैका लागि भए पनि कम्युनिष्ट सरकारका मन्त्री, प्रधानमन्त्रीले सम्पति विवरण दिएका छन् । मन्त्री, प्रधानमन्त्री सबै करोडपति । तिनको सम्पति विवरणले नेपालको राजनीतिक क्षेत्र करोडीमल रहेछ भन्ने देखिन्छ । नेपाली जनता मन्त्री, प्रधानमन्त्रीजस्तै करोडपति बन्ने कहिले ? तिनले गाँस, बास, कपासका लागि भौतारिनुपर्ने दिन रहेन भन्ने कहिले ?

मन्त्री, प्रधानमन्त्री करोडपति हुनु राम्रो कुरा हो । प्रश्न यतिमात्र हो कि राजनीति व्यवसाय थिएन, होइन, तर यिनले करोडपति हुने सौभाग्य कसरी पाए ? राजनीति कालिमाटीको तरकारी बजारका फौबज्जारीभन्दा मुनाफायुक्त रहेछ । किनभने उत्पादन गर्न कृषक १० रुपैयाँमा तरकारी बेच्न बाध्य छ । त्यही तरकारी कालिमाटीका फौबज्जारहरु सय रुपैयाँमा बेचेर १० मुनाफा खान्छन् ।

राजनीति त्यसै रहेछ । जसरी कृषक माटोमै धुलाम्हे हिलाम्हे भएर कहिले जीवन अर्थात् रोहिण्या गोरखा पुगेको पनि खबर छ । कतिपय रोहिण्या गोरखा नेपालीसँग विहेवारी समेत गर्न थालेका छन् ।

भुटानी शरणार्थी समस्या सल्टेको छैन, अब रोहिण्या शरणार्थी समस्या थपिएको छ । यी शरणार्थीहरु धमाघम बच्चा जन्माइहेका छन् र कतिपय बच्चाहरूले जन्मशिद्ध नागरिकता पाउने स्थिति पनि छ । दिनहुँ रोहिण्या शरणार्थीको संख्या बढ्दै गएको छ । बर्माबाट ज्यान जोगाएर भागेका यी शरणार्थीहरु अब नफर्क्ने बताउँछन् । हजारी शरणार्थीहरु कपनको लम्हानारामा टहरा बनाएर समेत बसेका छन् । वर्षदिनाधि एक क्याम्प बनिसकेको छ । स्थानीय रोहिण्या गोरखा पुगेको पनि खबर छ । कतिपय रोहिण्याले नेपालीसँग विहेवारी समेत सामना गर्नुपर्ने स्थिति बन्दैछ ।

कति भित्रिए रोहिण्या शरणार्थी ? सरकारलाई थाहे छैन । नेपाल भारतको खुला सिमाबाट भित्रिएका र भारतले धपाएर नेपालतिर पठाएका रोहिण्या शरणार्थीहरु दिनदिनै बढ्दै गइरहेका छन् । त्यसमाथि तिनका बढ्दो जन्मदरले पनि यो समस्या ढूलै मानवीय समस्याका रूपमा नेपालले सामना गर्नुपर्ने स्थिति बन्दैछ ।

सुधार्न सपार्न सवदैन, डिलरहरु ल्यापति करोडपति अर्वपति भइरहेका छन् । त्यसेगाई लोकतन्त्रका लोक भोट दिन्छन् र रोइरहन्छन्, छ टपटाइरहन्छन् । नेताहरु नयाँ सामन्त, पुँजीपति बनिरहेका छन् । लोकतन्त्र शायद लोकका लागि होइन, नेताका लागि त्याइएको हो । देशका लागि त्याइएको होइन, नेतातन्त्र चलाउन त्याइएको होइन ।

परिवर्तन त भयो, नेताको, कार्यकर्ताको, दलालको, माफिया र तस्करको भयो । आमनागरिकको अवस्था हिजोभन्दा आज भन भन दयनीय हुँदै गएको छ । किनकि कम्युनिष्ट शासनका कम्युनिष्ट शासक पनि पुँजीपति बनिरहेका छन् । कम्युनिजम

भए सुशासनका लागि यिनले पद्धतिलाई योगदान गर्नान् त ? सेवाग्राही जनताले घूस नखाई, सहज तरिकाले काम लिन सकान ? यिनले आम नागरिकलाई सेवा देलान ?

हुन त भिखारी बन्न राजनीतिमा आएको हो भनेका थिए कांग्रेसी नेताले, आजका कम्युनिष्ट नेताहरुले त राजनीतिमा लागेरे करोडीमल बनेछन् । सुशासन दिन्छु भन्ने प्रधानमन्त्री ख्यायम् करोडीमल, के उनले मन्त्रीसहितकाको जति सम्पति छ, त्यसको स्रोत खोल्न खुलाउन आदेश जारी गर्नान् ?

दाइजोले करोडौ सम्पति हुनसक्छ भने हाम्रो समाज कता जाँदैछ । समाज

र आजको करोडीमल हैसियतबारे प्रश्न उठिरहेछ, जबसम्म यिनको सम्पत्तिको स्रोत खुलेछैन । कसो प्रधानमन्त्री ?

राजनीतिमा नैतिकता हुनुपर्छ । नैतिकता भएन भने संविधानले बाँधेर केही हुन् । किनकि बेझमानीको ओखेती हुन् । लिखित संविधान नभए पनि बेलायत चालिरहेको छ । सम्पन्न र सुसंस्कृत छ । किनकि त्याँ होलज्जा छ र नैतिक मूल्य उच्च छ । नैतिक मूल्य भएन भने देश अधोगतितर जान्छ । जुन गति नेपालले पत्रको थिए, पत्रको छ र कूशासन कफ्रदै गएको छ । सुधार हुन्छ कि भनेका, कम्युनिष्ट शासन पनि उही कानै चिरिएको जोगीजस्तो पो भयो ।

हुन त कम्युनिष्टहरु जनजिविका र सर्वहाराबर्गको हितका लागि काम गर्नु भन्नान् । तिनको काम गर्ने शैली, निर्णय र नियुक्तीहरु हेरै, उही भ्रष्टाचारप्रेरित देखिन्छ । जहाँ भ्रष्टाचार हुन्छ, त्याँ हुन्न सुशासन कहिल्ये आउनसक्दैन । हामी फेरि कूशासनमा धोकेलिएका छौं ।

पछिलो उदाहरण भारत सिलगडी प्रधानमन्त्रीका कम्युनिष्ट नेता चारु मजुमदारको । उनी कम्युनिजमका लागि जीवन नै उत्सर्ग गरेर लागेका व्यक्तित्व थिए । एकदिन उनलाई ज्ञात भयो कि उनका अग्रवा कार्यकर्ता सबैको घर, गाडी, बैंक ब्यालेन्स रहेछ । होनहार कम्युनिष्ट नेताहरु त पुँजीपति बनिसक्छन् । यो सब देखेपछि उनले रुखमा भुण्डिएर देह त्याग गरे । नेपालका सन्दर्भमा ३०-३५ वर्षको अवधिमा हरक कम्युनिष्ट नेता सम्भान्त, पुँजीपति बनिसकेका छन् । यिनै सम्भान्त कम्युनिष्टहरु देशलाई कम्युनिजम बदल्ने, सर्वहारालाई सुखी जीवन दिने भुलभुलैयाको संसार सिर्जना गरिरहेका छन् । यही भ्रमजालको भुलभुलैयामा देशको गरीवीलाई कम्युनिजमको चकमा दिएर नेकपा अधि बढेको छ ।

भन्न त भनिन्छ, जनतालाई एक पटक छक्याउन सकिन्छ, दुईपटक, तीनपटक पनि छक्याउन सकिन्छ । सधै छक्याउन सकिन्छ । जनताको आँखाबाट यो छली, जाली कम्युनिजमको चकमा कहिलेसम्म रहला ? योचाहि समयले नै बताउनेछ ।

हामीले सरकार कर्त्युनिष्टको बनाएका छौं । देखाउनैका लागि भए पनि कर्त्युनिष्ट सरकारका मन्त्री, प्रधानमन्त्रीले सम्पति विवरण दिएका छूँ । मन्त्री, प्रधानमन्त्री सबै करोडपति । तिनको सम्पति विवरणले नेपालको राजनीतिक क्षेत्र करोडीमल रहेछ भन्ने देखिन्छ । नेपाली जनता मन्त्री, प्रधानमन्त्रीजस्तै करोडपति बन्ने देखिन्छ । नेपाली जनता मन्त्री, प्रधानमन्त्रीजस्तै करोडपति बन्ने देखिन्छ ।

कम्युन्यालिष्ट बन्दै गएका छन्, मह दलेको मन्दविष जस्तो । मह कम्युनिष्टले खाइरेका छन्, मन्दविष आमनागरिकका लागि यत्र तत्र सर्वत्र उपलब्ध छ । नागरिक अपहतेमा परेको छ, खाए मृत्यु नखाए भोकभोकै मृत्यु ।

अर्को प्रश्न के पनि छ भने मन्त्री, प्रधानमन्त्रीले करोडौको सुन र सम्पति दाइजोको भनेर देखाएका छन् । तिनले लुकी, लभ स्पारेज गरेका हुन् । दाइजोको विरोधी पनि थिए । ससुराली करोडौ दिनसक्ने खालका पनि थिएनन भने दाइजो पाए कसरी ? दिए कसरी ?

मन्त्री प्रधानमन्त्रीको सम्पति विवरणले उनीहरु करोडपति द

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

पूर्व विशिष्टको नाममा सेवा सुविधा नबढाऊ

एकातिर प्रधानमन्त्री केरी ओली जनतेबाखो जस्तो गरि कसैलाई झोल र कसैलाई मासुको चोकटामात्र पर्ने गरि बजेट बाँडून सकिदैन भनिरहेका छन् भने तिनै प्रधानमन्त्री ओलीले पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूलाई आजिवन सुविधामा ठुलो मात्रामा बढ़ि गर्ने गरि मस्यौदा तयार गरि कानुन मनत्रालय हुँदै स्वीकृतिका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पठाएका छन्। २०७५/७६ को बजेट सार्वजनिक भएपछि बजेटका बारेमा सत्ताधारी दलकै सांसदहरूले विरोध जनाइएपछि संसदको नियमित बैठक नै स्थगित गरि पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री र अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले आफ्ना सांसदहरूलाई बजेटको विरोध नगर्न कडा चेतावनी दिएका छन्। प्रधानमन्त्रीका अनुसार सरकारी ढुकुटी कमजोर अवस्थामा रहेकोले सांसदहरूले माग गरेका योजनाहरू बजेटमा नपरेको अभिव्यक्ति दिवै आएका छन् भने तिनै प्रधानमन्त्रीले पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूको सेवा सुविधामा ठुलो बढ़ि गर्ने गरि निर्णय गर्न लागेका छन्। आफैले सरकारी ढुकुटी कमजोर रहेको बताइरहँदा किन पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूको सेवा सुविधा बढाउनुपन्यो भनेर उनले केही खोलेका छैनन।

सरकारले पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरुमा पूर्व राष्ट्रपति, पूर्व उपराष्ट्रपति, पूर्व प्रधानमन्त्रीहरु, मन्त्रिपरिषद्का पूर्व अध्यक्ष, पूर्व प्रधानन्यायाधिशहरु, प्रतिनिधिसभाका पूर्व सभामुख र राष्ट्रिय सभाका पूर्व अध्यक्षलाई राखेको छ । पूर्व विरिष्ट पदाधिकारीहरुमध्ये सर्वोच्च अदालतका पूर्व प्रधानन्यायाधिशहरु सबै भन्दा बढी रहेका छन् भने पूर्व प्रधानमन्त्रीहरुमा नेकपाका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल, माधव नेपाल, भलताथ खनाल, नयाँशक्ति पार्टीका डा. बाबुराम भट्टराई, नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका नेता लोकनेत्रबहादुर चन्द र मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष एवं पूर्व प्रधानन्यायाधिश खिलराज रेमी रहेका छन् । पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरुमध्येका प्राय सबैको काठमाडौं उपत्यकालगायत अन्य ठाउँमा घर जग्गा रहेको छ । आफ्नै घरजग्गा रहेका व्यक्तिहरुलाई किन राज्यले ढुलो धनराशी खर्च गरि आजिवन पालनुपन्यो ? त्यसको जवाफ ओली नेतृत्वको सरकारले जनतालाई दिनुपर्ने कि न नपर्ने ? शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री रहेका बेला पनि पूर्व विशिष्टलाई सेवा सुविधा बढाउन खोजेका थिए तर त्यसबेला व्यापक विरोध भएपछि संसदमा दर्ता भएको विधेयक सरकारले फिर्ता लिएको थियो अहिले आएर त्यसबेलाको विधेयकलाई समेत मध्यनजर गरेर सेवा सुविधा थपेर संसदमा लैजाने प्रयासमा सरकार लागि परेको छ । काठमाडौं उपत्यका लगायत तेपालभरै आफ्नो घरजग्गा नभएका पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीलाई राज्यले सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनु जायज भएपनि अबैपैतिका मालिक रहेका पूर्व विरिष्ट पदाधिकारी भनेर गरिब जनताले तिरेको करलाई लुटाउनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन । पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरु पहिला विभिन्न पदमा रहेर काम गरिसकेका र धेरै पूर्व विशिष्टहरु पहिला लामो समयसम्म मन्त्री समेत भईसकेका हुनाले उनीहरुलाई अहिले राज्यले सेवा सुविधा दिनुपर्ने आवश्यकता देखिँदैन । पूर्व राष्ट्रपति डा. रामवरण यादव र पूर्व उपराष्ट्रपति परमानन्द भा दुवैका काठमाडौं उपत्यकामा घरजग्गा रहेका छन् भने उनीहरुको परिवार नै सम्पन्न रहेको अवस्थामा गरिब जनताले सिटामोल सम्म खान तपाईं ज्यन गुमाउने अहिलेको अवस्थामा पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरु भन्दै सेवा सुविधा थन्ने निर्णय गरिनु जनतामाथिको अपमान र गरिब जनताले पाउने सुविधा खोसिनु भएकाले पूर्व विशिष्टको नाममा सेवा सुविधा थपिनु किमार्थ उचित हन सक्दैन ।

एकपटक संसदबाट फिर्ता भइसकेको विधेयकलाई फेरि संसदमा प्रवेश गराएर संसदबाट पारित गरिनु उचित हुन सक्दैन । पछिल्लो सयममा नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीसँग सम्बन्धित भएका पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूको संख्या बढेको हुनाले उनीहरूको दबावमा सरकारले पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूको सेवा सुविधा बढाउन खोजेको जस्तो देखिएको छ । तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रले चुनावका बेला चुनावी घोषणापत्रमा बृद्धबृद्धाहरूले पाउँदै आएको मासिक भक्तामा बृद्धि गरि ५ हजार पुऱ्याउने प्रतिवद्धता जनाएका थिए तर बजेटमा त्यो प्रतिवद्धता आएन तर चुनावी घोषणापत्रमा उल्लेख नै नगरिएको पूर्व विशिष्ट पदाधिकारीहरूको सेवा सुविधा बढाउने कार्यमा सरकार लागेको हुनाले कम्प्युनिष्ट पार्टीका दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त ओली सरकार पनि जनतालाई हाँट्नु व्यस्त रहेको आभास मिलेको छ ।

ओली सरकारबाट जनताले धरे आशा एंव विश्वास गरेको भएपनि अहिले ओली सरकारको काम गराई व्यवहार हेर्दा अब जनता विस्तारै निराश हुन थालेका छन् । बजेट आएपछि मूल्यबृद्धि व्यापक बढेको भएपनि सरकारले भने मूल्यबृद्धिलाई स्वाभाविक भनेर ओली सरकार पनि काला र भ्रष्ट व्यापारीहरूकै पक्षमा देखिएपछि जनता निराश भएका छन् । यी सबै कारणहरूले गर्दा सिमित व्यक्तिलाई फाइदा पुग्ने गरि ओली सरकारले पूर्व विशिष्ट व्यक्तिहरूलाई दिनेते सेवा सविधा बढाउन हँदैन भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

कांग्रेसको अबको बाटो

• देवेन्द्र चूडाल

devendrachudal@gmail.com

मुलुकको सबैभन्दा पुरानो पार्टी नेपाली कांग्रेस अहिले कोमामा पुगेको छ । खासगरी नेपाली कांग्रेसले आफ्नो स्थापनाकालमा उसले लिएको उद्देश्य र सिद्धान्तलाई तिलाज्जली दिएर अरुको मुद्दामा गएपछि नेपाली जनतामा कांग्रेसप्रति वितुष्ण जागेको हो । २०४६ सालपाइको राजनीतिक परिवर्तनपछि कांग्रेसले आफूलाई जनताभन्दा माथि ठान्जु र त्यसबेलाको कांग्रेसको नेतृत्वले आफूलाई सर्बोसर्वा ठानेको हुनाले २०७४ सम्म आइपुग्दा कांग्रेस कोमामा पुगेको हो । पछिल्लो समयमा कांग्रेसले संविधानसभा प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनमा नराप्रोसँग हार व्य्हेर्नुपरेको छ । तर त्यती हुँदाहुँदै पनि आफूलाई प्रजातन्त्रको ठेकेदार सम्भन्ने प्रवृत्तिमा कांग्रेसमा कुनै सुधार आउन सकेको छैन । कांग्रेसभित्र पार्टीगत र देशहित स्वार्थभन्दा व्यक्तिगत स्वार्थ हाबी भएको हुनाले कांग्रेस विस्तारै विघटनको मार्गतिर अग्रसर हुन गएको जस्तो देखिएको छ । ठीक त्यही बेला नेपाली कांग्रेसले आफ्ना ७७ वटै जिल्लाका जिल्ला सभापतिहरूको भेला हेटौडामा बोलाएको थियो । सो भेलाको उद्घाटन गर्ने क्रममा सभापति शेरबहादुर देउवा र वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेलले सम्बोधन गरेका थिए । केन्द्रीय सभापति देउवाले आफू प्रधानमन्त्री भएका बेला निर्वाचन गराउनुपर्न दायित्व भएकोले पार्टीको काममा ध्यान दिन नसकेको स्वीकार गरेका थिए भने वरिष्ठ नेता पौडेलले सभापति देउवाकै कारण पार्टी धस्त हुन लागेको भन्दै पार्टीभित्र एकता हुनुपर्न बताएका थिए । कांग्रेसभित्र यतिबेला विभिन्न गुट, उपगुट सञ्चालनमा रहेका छन् । हिजो सभापतिलाई साथ दिनेहाहरूले अहिले सभापतिलाई गाली गर्दै पौडेल पक्षमा गएका छन् भने पौडेल पक्षमा रहेका केही नेताहरू भने सभापतिको पक्षमा गएकाले कांग्रेसभित्रको विद्रोह तत्कालै समाधान हुन सक्ने सम्भावना न्यन रहेको छ ।

पूर्वो रहेगा उन।
नेपाली कांग्रेसका जिल्ला सभापतिहरुको भेलालाई जनताले उत्साहपूर्वक हेरेको भएपनि भेलाबाट कांग्रेसले एकताको सन्देश दिन नसकेपछि कांग्रेसका कार्यकर्ताहरु र कांग्रेसप्रति सहानुभूति राख्ने जनता भने निरास भएका छन्। तीन तहको निर्वाचनको परिणामपछि आन्तरिक द्वन्द्वमै रूमलिएको कांग्रेसले मिनी महाधिवेशन मानिएको जिल्ला सभापतिहरुको भेलाबाट पार्टी सुदूरीकरणको अवसर बन्न सक्ने अवस्थामा भएपनि त्यस्तो देखिएन नेताहरु एकले अर्कालाई घोचपेचमै समय विताएका थिए। पछिल्लो समयमा कांग्रेस गुटगुट्टा विभाजित भएको छ। आन्तरिक द्वन्द्वमा रूमलिएको कांग्रेस विवाद समाधान गरि केन्द्रबाट समस्याको समाधान खोज्नुपर्नेमा त्यस्तो केही नदेखिएको र केन्द्रबाट समेत त्यस्तो खासै पहल नभएकाले एकताको आहवान गरिएपनि त्यस्तो आहवानले तात्त्विक असर पर्न सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ। यो भेलाले कांग्रेसको आन्तरिक द्वन्द्वलाई परिवर्तन गर्न आशा गरिएपनि द्वन्द्व समाधान हुन्छ नै भनेर विश्वास गरिहाल्ने आधारहरू भने देखिएको छैन। जबसम्म कांग्रेसमा रहेका गुट उपगुटहरुको अन्त्य हुँदैन तबसम्म कांग्रेसले जनताको पक्षमा केही काम गर्न सक्दैन।

पहा पान गन सपदन ।
कांग्रेसको भेलालाई सुधारको रूपमा लिने
अवसर भएपनि त्यहाँ सुधारका पक्षमा केही
महत्वपूर्ण निर्णयहरू नै भएनन् । यसभन्दा
पहिला पनि कांग्रेसले आफ्ना पार्टीका ७७
वटै जिल्लाका कोषाध्यक्षहरूको भेला गराएको
थियो त्यो भेलामा समेत कांग्रेसका नेताहरूले
एकले अर्कोलाई गाली गर्दै आ आफ्नो
गुटको संरक्षण मात्र गरेका थिए । अहिले
पार्टी सभापतिहरूको भेलामा समेत त्यस्तै
दृष्टि देखिएको थियो । कांग्रेसलाई सुधार गर्ने
हो भने पहिला नेतृत्ववर्गी आफै सुधन जरुरी
रहेको छ । पार्टीको निर्वाचनका बेलामा नै
गुट उपगुट बनाएर निर्वाचन लड्ने प्रवृत्तिले
गर्दा निर्वाचन जितेको पार्टीका केन्द्रीय
सभापतिलगायतका अन्य पदाधिकारीहरूसमेत
पार्टीको बन्न नसकेको कांग्रेसभित्रको सत्य
वास्तविकता हो । पार्टीलाई सुधार गर्दै
मुलुकमा रहेको सबै प्रजातान्त्रिक शक्तिहरूको
नेतृत्व कांग्रेसले लिन सकेको खण्डमा मात्र
कांग्रेसको स्थापनालाको उद्देश्य पुरा हुन
सकछ । मुलुकमा पछिलो समयमा दुईवटा

जनता तहमै विकासलाई पुऱ्याउनको लागि समेत प्रतिपक्षीको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ सबै जनतालाई अधिकार सम्पन्न बनाउने र सरकारद्वारा दिइने सेवा सुविधालाई समान तवरले वितरण हुने गरि नीति नियमहरू निर्माण गर्न सरकारलाई दबाब दिने काम समेत प्रतिपक्षी दलकै हुने भएकाले सरकारलाई रचनात्मक सहयोग गर्दै सरकारका कमी कमजोरी जनतासामु पुऱ्याउने काम प्रतिपक्षी दलको भएकाले प्रतिपक्षी दलको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । त्यसैले अहिले पनि जनताले इमान्दार प्रतिपक्षको भूमिका खेल काँग्रेसलाई यथेष्ठ स्थान दिएका छन् । यी सबै कारणहरूले गर्दा काँग्रेसले आपसी द्वन्द्वमा नफसी संसददेखि सडकसम्म रचनात्मक भूमिका निभाउन सक्नुपर्दछ । पार्टीगत स्वार्थबाट माथि उठेर एक ढिक्का भएर काँग्रेस अघि बढ्ने हो भने सरकारको स्वेच्छाचारीतामा समेत कमी आउन सक्छ ।

नेपाली कांग्रेसको जन्म समाजवादी नीतिमा रहेर जन्मिएकोले प्रजातन्त्रपछि उसको नेतृत्वले धेरै काम गरेको थियो । वीपी कोइराला नेतृत्वको सरकारले गरेका केही महत्वपूर्ण निर्णयहरू अहिले पनि जिवित नै छैन तर वीपी बाहेकका कांग्रेसका अन्य नेताहरूले पटक पटक सत्ताको नेतृत्व गर्ने अवसर पाएपनि उनीहरूले जनताको हितका लागि खासै काम गर्न सकेनन् । आफैनै नेतृत्वमा रहेको बहुमतको सरकारलाई गिरिजाप्रसाद कोइरालाले विघटन गरेर २०५१ सालमा मुलुकलाई मध्यवधि चुनावमा लगेपछि मुलुक संकटको खाल्डोमा जाकिएको सत्य वास्तविकतालाई कांग्रेसजनहरूले स्वीकार गरेर अधि बढेका भए मुलुक अहिलेको जस्तो जटिल अवस्थामा पुग्नै नै थिएन । सत्ताको लोभका लागि जनता र मुलुकलाई कांग्रेसले नै दाऊमा लगाएको थियो, त्यसका नायक थिए गिरिजाप्रसाद कोइराला आज मुलुक तिनै कोइरालाको गल्तीको शिकार भएको छ । तत्कालिन माओवादीले चलाएको १० वर्षे जनयुद्धका नाममा धेरै व्यक्तिको हत्या गरियो, धन सम्पत्ति लुटियो, हजारौं हजार नेपाली जनता आफैनै देशभित्र आन्तरिक शरणार्थीको रूपमा जीवन विताउन बाध्य बनाइए, हजारौं हजार व्यक्तिहरू अपाङ्ग भए त्यति हुँदहुँदै पनि कुनै कारबही नै नगरि तत्कालिन माओवादीलाई जंगलबाट एकैचोटी सत्तामा पुऱ्याइयो । समस्याको जड त्यहीबाट सुरु भएको थियो । अहिलेसम्म पनि माओवादी पीडितहरूले न्याय पाउन सकेका छैनन्, अनेक प्रकारका आयोगहरू गठन गरिए अबौं रकम स्वाह पारियो तर समस्याहरू जस्ताको तस्तै रहेका छन् । नाम लोकतन्त्र दिएर मुलुकलाई लुक्ने काम मात्र भएको छ त्यसको जिम्मेवारी कांग्रेसलगायत तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादीले लिनैपर्दछ । कसले के गरे गरेनन् भनेर इतिहासमा लेखिन्छ त्यो काम हाम्रो पछिल्लो पुस्ताले गर्लान्, अब हामीले पहिला गरेका गल्तीलाई सच्चाएर अगाडि बढ्नु नै बुद्धिमानी हुनेछ । त्यसैले अब कांग्रेसले विगतका गल्ती र कमजोरीहरूलाई सच्चाउँदै सम्पूर्ण प्रजातान्त्रिक शक्तिहरूलाई गोलबद्ध गरि अधि बढ्नु नै विकल्प हुनसक्छ नन्तर भने कांग्रेस सपनि इतिहासमा सिमित ह्वाँछ ।

नेपाली कांग्रेसले आफूलाई प्रजातान्त्रिक पार्टी स्वीकार गर्ने हो भने अब कांग्रेससँग एउटै मात्र विकल्प बाँकी रहेको छ त्यो हो सम्बैधानिक राजतन्त्र र हिन्दु राज्य । नेपालमा बसोबास गर्ने मध्येका भण्डै ८२ प्रतिशत जनता हिन्दु धर्ममा विश्वास राख्छन् भने ३५कार परिवार समेत जोडदा ९२ प्रतिशत भन्दा बढीको विश्वास हिन्दुर्धर्ममा रहेकोले नेपाललाई पुन हिन्दुराज्यकै रूपमा राख्न कांग्रेसले नै पहल गर्नुपर्दछ । नेकपका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले हालै कम्युनिष्टहरूको धर्म क्रिय्यियन नै हो भनेका हुनाले पनि अब कांग्रेसले बहुसंख्यक नेपाली जनताको धर्म भनेको हिन्दु नै हो भन्ने आवाजलाई बुलन्द गर्दै सबै प्रजातान्त्रिक शक्तिहरूलाई एकै ठाउँमा ल्याउन सक्ने वातावरण सिर्जना गर्न सकेमात्र कम्युनिष्टहरूसँ लड्न सकिन्छ । कम्युनिष्टहरू कुनै हालतमा पनि प्रजातन्त्रवादी हुन सक्दैन भन्ने विचारलाई बुलन्द गर्न सकेमात्र लोकतन्त्रको भविष्य सुरक्षित रहन सक्छ नत्र खोइ ?

● साल्ट ट्रेडिङको स्थापना कुन उद्देश्यले र कस्तो परिवेशमा भएको थियो ?

तत्कालिन श्री ५ को सरकारको आदेशमा वि.सं. २०२० सालमा साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन छि. स्थापना भएको थियो । त्यतिखेर बाणिज्य निर्वेशक गेहेन्द्र देव पाठक थिए । नूनको कारोबार धेरै व्यवसायीले गर्दथे । जसकारण फरक फरक गुणस्तर नून बजारमा उपलब्ध थियो । यसो हुँदा जनतामा कण्ठरोग (गलाँड) एवं सुस्तमनस्थितिका बालबालिका धेरै भयो भनेर सरकार चिन्तित भएको थियो । कण्ठरोगलाई कसरी नियन्त्रण गर्ने, भाउमा कसरी एकरूपता त्याउने र गुणस्तर कसरी राम्रो बनाउने भन्ने कुरामा सरकारीस्तरमा छलफल भएको रहछ । त्यसपछि तत्कालिन अवस्थामा नूनको कारोबार गर्न देशभरका सात जना व्यवसायीलाई बोलावट भयो । त्यसमा अनझमान शेरचन, खड्ग सिद्धिलगायत म पनि थिए । हामीलाई बोलाएर 'तिमीहरूले अबदेखी नूनको व्यक्तिगत कारोबार गर्न काम छाड्नु र साल्ट ट्रेडिङ संस्था खोलेर काम गर्नु' भनेर सरकारका तर्फबाट प्रस्ताव आयो । त्यतिखेर सात जनालाई सेयर राखेर बोर्ड अफ डाइरेक्टर खडा गर्ने कुरा भयो । अध्यक्ष चाहौं बाणिज्य विभागको डाइरेक्टर गेहेन्द्र देव पाठक नै हुन्छ भन्ने कुरा आयो । सरकारबाट हामी व्यवसायीलाई २५-२५ हजार रुपैयाँ लगानी गर्न लगाइयो । यसरी सात जना व्यवसायी र बाणिज्य डाइरेक्टर पाठक भएर मुलुकमा साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिखडा भयो ।

कम्पनी स्थापना भएपछि हामीले शुरुमा जम्मा गरेको पैसाले खासै कही काम गर्न सकिएन । त्यसपछि कम्पनी बन्द गर्ने की भन्ने कुरा पनि आयो । तर, हामीले फेरी २५-२५ हजार रुपैयाँ सेयर लगानी थाने आँट गन्यो र कूल ५०-५० हजार रुपैयाँ सेयर लगानी पुऱ्यायौ । त्यसपछि तत्कालिन श्री ५ को सरकारले हामीलाई काम गर्न हौसला प्रदान गरेर अगाडी बढाउने काम भयो । त्यतिखेर श्री ५ सरकारको र नेशनल ट्रेडिङ लि. समेत गरी २१ प्रतिशत र हामी व्यवसायीको ७८ प्रतिशत रहने गरी सेयर संचरण बनाएर काम अधि बढायौ । त्यसरी काम गर्दा पनि चुँजीले पुगेन ।

माग अनुसारको नून मगाउन पैसा नै नपुने भएपछि फेरी कम्पनीलाई के गर्न भनेर छलफल थाल्यौ । त्यहीबेला भारतको सरकारसँग नेपालको सरकारले कुरा गन्यो । भारतको सरकारले समस्या बुझेपछि त्यहाँका नून व्यापारीलाई तीन महिनाका लागि हामीलाई उधारोमा नून दिनु भने निर्देशन भयो । भारतीय व्यापारीले हामीलाई उधारोमा नून दिए । एक पटक उधारोमा सामान ल्याउन एपछि नियमित रूपमा नूनको आपूर्ती र कारोबार सबल बन्दै गएको हो । देखीभर नून बिक्री गर्नुपर्ने भएपछि कर्पोरेसनको जग्गामा सरकारले १-२ ठाँमा गोदाम बनाउन सहयोग गन्यो ।

आजका दिनमा साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन लिनून बिक्री वितरणमा सरकार र जनता दुवैलाई खुसी पार्न सफल भएको छ । हाम्रो वितरण प्रणाली र मुल्य श्रृङ्खलालाई हेरेर संस्कृत राष्ट्र संघले पुरस्कृत समेत गरिसकेको छ । दक्षिण एसियाली क्षेत्रिय सहयोग संगठन (सार्क) भित्र नेपालमा सबैभन्दा सस्तो मुल्यमा नून बिक्री गर्न सफल भएका छौं । हामीले ज्यादै कम नापा राखेर बिक्री मूल्य निर्धारण गरेका कारण सस्तो हुन पुगेको हो ।

● तूनबाट शुरू भएको कर्पोरेसनको कारोबार आज मैदा, गोडागुडी, चिनी, ग्यास, रासायनिक मल, धिउ, तेललायतसम्म बिस्तार भएको छ । कम्पनीलाई कसरी यहाँसम्म सुदूर पाँच ल्याउन भएको छ ?

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन लिको स्थापना भएपछि बाणिज्य विभागमा कार्यरत हेमबहादुर मल भने एक जना कर्मचारी पायौ । उहाँ बितेर जानुभयो

सरकारको अनुदानलाई सेयरमा परिणत गर्न सकिँदैन

लक्ष्मीदास तारानन्धर, अध्यक्ष साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन लिमिटेड

तर उहाँको योगदानलाई हामीले कदर गर्दै बार्षिक रूपमा उहाँकै नामबाट

दुई लाख रुपैयाँ रासीको 'हेम बहादुर मल्ल सम्मान पुरस्कार' विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तीलाई प्रदान गर्दै आएका छौं । उहाँले देशमा आर्थिक उन्नती कसरी हुन्छ, कम्पनीलाई कसरी उन्नती गर्न सकिन्छ भने कुरा गरेर देखाउनु भएको थियो । देशमा पाउरोटी उद्योग नै थिएन, मल्लजीकै विचारधारा अनुसार पाउरोटी उद्योगका लागि हेटौडामा खाद्य उद्योग प्रालिंग हाल खाद्य उद्योग लिमिटेड स्थापना गरेका थियो । नूनको कारोबारबाट पहिले पटक वि.सं.

२०२८/२०२९ साल तिर मैदा उद्योग स्थापना गरेका हौं । शुरुका दिनमा सफल रूपमा कारोबार गरिरहेका बेला सरकारले अचानक कर असुली गर्न थाल्यो । त्यसपछि हाम्रो प्रतिस्पर्धी क्षमता कमजोर भयो । किनभने अरुले १० बोरा गाहुँ किनेर पाँच बोरा मात्र खरिद गरेको भनेर हिसाब किताब पेश गर्दछन्, हामीले त १० बोरा किनेपछि त्यति नै किनेको भनेर 'इन्ट्री' गर्ने गाहौं । छलछाम गरेर हामीलाई व्यापार गर्नु छैन । यस्तो प्रवृत्तिका कारण मैदा उद्योग चलाउन पनि गाहो भयो । अहिले बिस्तारै यसलाई अधि बढाएका छौं ।

पछिल्लो समय हामीले ग्यासको कारोबार पनि थालेका छौं । यसको बिक्री र बितरण अत्यन्त पारदर्शी छ । तीन बर्षाधिक नाकाबन्दी हुँदा ग्यास बिक्री गर्ने अरु उद्योगको ग्यास गलत मनसायबाट अनधिकृत रूपमा पैसा आर्जन गरेको कुरा आयो तर साल्ट ट्रेडिङले एक पैसा पनि अनधिकृत रूपमा आर्जन गरेन । हामी कसरी कम तौल गर्ने, कर कसरी छल्ने जस्ता गलत कामको पछि लागेका छैनौं । यिनी आयात गर्ने पनि सरकारकै स्वीकृतिमा शुरू भएको हो । बजारमा मूल्य बढाएर बिक्री गर्ने, दरै आयो की बजार भाउ बढाउने जस्ता कामको पछि लागेका छैनौं । यिनी सरकारले बोलाएर 'तिमीहरूले राम्रो काम गरिरहेका छौं । यिनी पनि भन्ना छुरुमा ल्याएर उपभोक्तालाई सहज रूपमा बितरण गर' भनेपछि काम थालेका हौं । अहिले प्रत्येक देशमा मूल्य घटाएर दिने गरेका छौं, त्यसको शोधभर्ना सरकारले

हुनसक्छ, के गर्ने भनेर सरकारसँग राय लियो । सरकारले नोक्सान हामी बेहोदिन्छौं, तुरुन्त किनेर बितरण गर्नु भन्नो । त्यसपछि हामीले कर्कट माता प्राप्ति गर्ने तर अहिलेसम्म बिक्री नम्भई बसेको छ ।

● सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा स्थापना

दिइरहेका छौं ।

हामीले नून ६ महिनाका लागि मौज्दात राख्नुपर्छ । यति धेरै सामान राख्न टूलुला गोदाम चाहिन्छ । जापानले विभिन्न ठाउँमा गोदाम बनाइदिएको छ । आपूर्तीमा कुनै पनि अवरोध हुँदा हामीले गोदामबाट फिक्रेर सामान जनतालाई बितरण गरिरहेका छौं । भूइचालो र अधोषित नाकाबन्दी हुँदा हामीले ६ महिनाका लागि राखेको नूनको मौज्दात जनतालाई बितरण गरेका थियो । त्यतिवेला एक पैसा पनि भाउ नबढाई उपभोक्तालाई दिएका थियो । यसरी राम्रो काम गरेकै कारण नेपाल सरकारबाट देशमा नूनको कारोबार गर्न पाएका छौं । खाद्यान्मा आत्मनिर्भर हुनको लागि रासायनिक मल नम्भई नहुने भएको कारण अनुदानित रासायनिक मल (युरिया, डिएपी, पोटास) समेत करिब ८५ हजार मेट्रिक टनसम्म बितरण गरिरहेका छौं ।

● सरकारले नन द्वावानी र मल बिक्रीमा अनुदान दिन्छ । चिनी आयातमा भन्सार छुट दिन्छ । यसले पनि कारोबार गर्न साजिलो भएको होला नी ?

हो, दुर्गम क्षेत्रका २२ जिल्लामा नून दुवानी गर्न सरकारले दुवानीको लागि मात्र अनुदान दिएको छ । रासायनिक मल बिक्रीमा पनि अनुदान उपलब्ध छ । यो अनुदान साल्ट ट्रेडिङले पाउँछ तर अनुदानको लाभ जनताले पाइरहेका छन् । त्यसले सरकारले दिएको अनुदान हामीले होइन, जनताले पाइरहेका छन् भनेर बुफ्नुपर्छ । नेपालमा कण्ठरोग निवारणको काम आयो आयोडिनयुक्त नून बितरणबाटे कण्ठरोग नियन्त्रण सम्भव भएको हो । एक समय यो रोग धेरै फैलिएको थियो र कसरी नियन्त्रण गर्न भनेर गम्भिरताका साथ छलफल भएको थियो । देशभर सस्तो मूल्यमा सुलभ रूपले आयो नूनको पहुँच पुगेपछि कण्ठरोग नियन्त्रणमा आएको छ । हाम्रो यही कामको प्रसंसा गर्दै संयुक्त राष्ट्र संघले पुरस्कार पनि दिएको छ ।

दुर्गम क्षेत्रमा नन द्वावानीका लागि दिएको अनुदान रकम कुन सर्तमा उपलब्ध भइरहेको हो ?

दुर्गम क्षेत्रमा कण्ठरोग निवारणकै लागि नून दुवानीमा अनुदान दिएको हो । सरकारले जति रकम अनुदान दिन्छ, त्यति नै मूल्य कम गरेर हामीले नून उपलब्ध गराइरहेका छौं । दुवानीमा अनुदान पाएकै कारण दुर्गम क्षेत्रमा पनि नूनको मूल्य सस्तो छ र सुलभ रूपमा जनताले पाउन सकेको छन् । सबै सामान कम नाफा राखेर सस्तोमा दिने भएकाले धेरै पैसा जम्मा गर्न नसकिएको हो । म अध्यक्ष भइसकेपछि दुई, अदाई करोड बढाउँदै अहिले १२ करोड जस्तै को जस्तापाता खरिद गरिरहेको, हालसम्म नेपाल सरकारबाट खरिद भएको छैन । तर, जम्मा चालू पुँजी धेरै भएको छ । कालिमाटीमा केन्द्रिय कार्यालय रहेको जग्गा हामीले दुई लाख रुपैयाँमा किनेको हो । अहिले

नून द्वावानीमा दिएको अनुदान र जापानले गोदाम निर्माण गर्दा दिएको अनुदान रकम जोडेर सरकारका नाममा साल्ट ट्रेडिङले सेयरमा परिणत गर्नुपर्छ भन्ने कुरा उठेको छ नी ?

कहाँबाट त्यो रकम सेयरमा

विकास र समृद्धि अबको आवश्यकता

उपेन्द्र क्षेत्र

दुई कम्पनिट पार्टी मिलेर संसदमा शक्तिशाली पार्टीको रूपमा स्थापित नेपाल कम्पनिट पार्टी राज्यसत्तामधि प्रभूत जमाउन सफल भएको छ । काँग्रेस नेतृत्वको सरकारमा शक्तिकेन्द्रहरूलाई साक्षी राखी स्थानीय तह, प्रदेश सभा र प्रतिनिधि सभाको चुनावमा अप्रत्याशित रूपमा हासिल गरेको जीतले एसाले पहिलो पार्टी बन्यो । अहिले माओवादी केन्द्रसंग एकता गरी राज्यसत्तामधि वर्चस्व तै कायम गरेको छ । संसदमा २७५ संसद सदस्यमध्ये १ सय ७४ सदस्य नेकपासेंग छ । राष्ट्रिय सभामा पनि ५९ सीटमध्ये नेकपाले ४२ सीट हासिल गरेको छ । ६ वटा प्रदेशमा दुईतिहाई भने प्रदेश नं.२ मा ठूलो दलको रूपमा रहेको छ ।

एकताका दिन प्रधानमन्त्री के पीशमा ओलीको सम्बोधनमा 'यो एकता दमनका लागि होइन, विकासका लागि हो' भन्ने वाक्यांशमा सशक्तताको उन्नाद त्यसै पनि भक्तिकहेको थियो । दमन शब्द प्रयोगको कृनै अर्थ नै थिएन । जसरी अन्तर्नालाई खुशी निस्किरहेको थियो, त्यसरी भक्तिको अहकार पनि बाहिर आइरहेको थियो । नेपालमा सबमन्दा ठूलो नेपाल कम्पनिट पार्टी बनाउन सफल भएको के पी. शर्मा ओलीले इतिहास रचेकोबाट अभिमान हुन्नु स्वाभाविक हो ।

नेपाली राजनीतिको नेतृत्वकारी भूमिकामा ओलीको उदय पश्चात राजनीतिलाई पेलेर लैजाने नवीन प्रयोग सफल नै देखिएको छ । मधेशको कठीन नाकाबन्दी आन्दोलनलाई पनि वास्ता नगरि संविधान निर्माण तथा घोषणा गर्नु, आन्दोलनकारीलाई पनि संविधानको पक्षमा त्याउन येलेर जाने अभिमानको निर्जाना नै थियो । सबैले संविधानलाई शीर्षकार गरेर चुनाव लड्न आए । अनेक व्यवधानका बाबजूद पनि चुनाव गराएर पहिलो पार्टी बन्नु ओलीको क्षमताको प्रतिफल हो भन्ने पर्छ । एसालेको विपरीत धारातिर रहेको माओवादी केन्द्रलाई एकता गर्न तयार बनाउन ओलीको कुशल शैली नभई अस्त्र के भन्न सकिन्छ । ७०० को चुनाव होस अस्त्रा ०७४ को चुनाव एमाले शीर्ष स्थानमा उत्तिलाई आउने श्रेय ओलीलाई जान्छ । सबै शक्तिहरूको उपस्थितिमा केपी शर्मा ओलीले बाजी जित्यु मामुली कुरा पनि होइन । पेलेर जाने राजनीतिको नवीन प्रयोगमा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली सफल राजनीतिज्ञको रूपमा आएपछि शक्तिसँगै अभिमान नाउने कुरा होइन । अब जहाँ नेपाली राजनीतिमा नेपाल कम्पनिट पार्टीको वर्चस्व कायम भएको छ, शक्तिकेन्द्रहरू ठिएको महसूस गरेको छन् ।

६ वटा प्रदेशमा आफ्नो वर्चस्व कायम

भएपछि प्रदेश नं. २ संघीय सरकारको टारगेट बनेको छ । बोली, वाणी र व्यवहारले त्यही भनिरहेको छ । भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको जनकपुर भ्रमण, काठमाडौं नआई सोकै जनकपुरमा अवतरण गर्नु आदि संघीय सरकारका लागि पाच्य भएन । त्यसमा पनि मुख्यमन्त्री लालबाबु राजतले यो संविधान विभेदकारी भ भनेर अभियक्ति दिनु आगोमा घ्यू परे जस्तै भयो । संघीय सरकार चुप लागेपनि कथित राष्ट्रवादी मीडिया त ज्वालामुखीकै विस्फोट ग्यो । प्रतिशोधको आगो बल्दै गयो र यसमा घटनाक्रमले घ्यू थाई गयो । नेपाली भाषाको फरक आकार, मोदीले नाकाबन्दीबाट चुँप्यक नबोल्नु, माफी नमानु आदि कुराहरूले राष्ट्रवादीको प्रतिशोधको आगोलाई भडकायो । अब मोदी गएपछि प्रदेश नं. २ बाट प्रतिशोध लिने संघीय सरकारले राजनीति नै बनाएको देखिन्छ । २ नं प्रदेशले गरेका त्रिटिहरूको सूची तयार पारेर संघीय सरकारले मुख्यमन्त्रीसँग प्रतिशोध लिने उद्देश्यले पहिलो चरणमा उनलाई अमेरिका जानाबाट रोकी दण्ड दिईएका छापामा आएको कुरा निन्दनीय नै हो । मोदी एकाको बखत संघीय सरकारले कही नबोले पनि अहिले कथित राष्ट्रवादीहरूको रीसलाई शान्त पार्न प्रदेश नं. २ लाई निशानामा राखिएको छ । मधेशी एशोसिएशन अफ अमेरिकाको निमन्त्रणमा अमेरिका जान लागेको प्रदेश नं. २ को मुख्यमन्त्री लालबाबु राउतलाई आइतबार राती ११ बजे सकिएको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले अमेरिका जान रोक लगाएको छ । राउतको आवारण र पृथक्तावादीसँगको हेलमेलका कारण उनको भ्रमण रह गरिएको छ, जनहारले छापेको उद्धृत गर्दै ढुडे खबर अनलाइनले लेखेको छ । संविधानलाई समर्थन गरि संघीय सरकारलाई समर्थन समेत दिएर भारतीय प्रधानमन्त्री आएको बेला संविधान विभेदपूर्ण छ भनेर केपी शर्मा ओलीको आलोचनाका कारण मुख्यमन्त्रीलाई ठारी यो भ्रमण रोकेर दण्ड दिईको ढुडे अनलाइन खबरले लेखेको छ । यो प्रतिशोधात्मक रूपमा दपिङ्गत गरेको कुरा निन्दनीय हो ।

दैनिक नेपालबाट साभार गरिएको भनिएको ढुडे खबरले उत्तेजना फैलाउने धेरै कुरा लेखिएको छ । अभ नसच्याए प्रदेश नं. २ मा राष्ट्रपति शासन समेत लान सक्ने सम्भावना व्यक्त गरिएको छ । बलपूर्वक बढाइएको राजनीति र यसबाट प्राप्त सफलता तथा सर्वोच्च शक्तिको रूपमा स्थापित प्रधानमन्त्री के पी. शर्मा ओलीको एकक्षत्र शासनमा कलंकको टीका मानिएको प्रदेश नं. २ प्रतिको पुर्वग्रह सकारात्मक राजनीतिको प्रतिफल मान्न सकिदैन । प्रदेश नं. २ को मुख्यमन्त्रीलाई अनेक

अनगैल आरोप लगाएर दण्ड दिने नियतले अमेरिका जानबाट रोकनु सर्वसत्तावादको उन्नाद हो । विकासको बाटोमा अग्रसर हुने सरकारको लक्ष्यलाई यस्ता पूर्वाधीन भावनाले कदापि सफल हुन दिईन ।

शक्ति प्राप्त गरेपछि अहकार बढ्छ, त्यही पतनको कारण पनि बन्दछ । यो प्राकृतिक नियम हो । यसलाई नमानेर नेपाल मै कति शक्ति धाराशायी भएको भनी रहनु पर्ने कुरा होइन । आफ्नो विचारनन्दा फरक रहेको प्रदेश नं. २ लाई नरम व्यवहारका साथ आजनु पर्ने संघीय सरकार उत्तेजनापूर्ण रूपमा प्रस्तुत भएका कारण प्रदेश नं. २ प्रतिक्रियात्मक अवस्थामा गई रहेको कुरा बुझनु पर्दछ । पत्र पत्रिकाको माध्यमबाट दिइने धम्की सर्वथा अनुचित व्यवहार अहिले सरकारले अखियाय गरेको छ । असन्तुष्टताको धारातलमा खडा गरिएको साम्राज्य जहाँ चाईतिरबाट आउने चुनौती विद्यमान छ, स्थानित लिन सोही प्रकारको वातावरण बनाउन जस्ती छ । अहकार प्रदर्शनन्दा जनअपेक्षा पूरा गर्न दिशामा सरकारलाई लानु बेश होल ।

मुख्यमन्त्रीबाट राजीनामा दिएर जहाँ मन लाग्छ जाओस् वा लालबाबु राजतको यही रवैया रह्यो भने प्रदेश नं. २ मा राष्ट्रपति शासन लान सम्बन्ध आदि आपि अनेक धम्कीका स्वरहरू मीडियाबाट आइरहेकोमा यो प्रदेश संघीय सरकारको कोपभाजन हुनेमा कुनै शका अब रहेन । मधेशीप्रति पालिएको धृणा शक्तिको माध्यमबाट प्रहारको रूपमा आउन लागेको दुःखद कुरा हो । मधेशलाई विठाउन संघीय सरकारले द्वन्द्व उत्पादनमा लान्दा मधेशको लागि राम्रो अवसर हो । मधेशले यस अवसरको भरपूर प्रयोग त गर्नुपर्न नै, यसको असरबाट सरकार पनि बच्न सक्दैन ।

भारतसँग सम्बन्ध बनाउने प्रधानमन्त्री ओलीको प्रयासलाई राष्ट्रवादी शक्तिवाहक सबैले मुक्तकप्रबाट प्रशंसा गरेका छन् । राष्ट्रवादीले आफ्ने प्रधानमन्त्रीलाई 'लम्पसारावादी' भनेर आलोचना गरेका छन् । भारतको कतिको साथ दिने ओलीले परिषिकालामा भारतलाई राखी मधेशलाई पेलेन रणनीति लिएको हुनु पर्दछ । यस प्रालैंग्मानमा मोदी मधेशलाई साथ दिएर फेरि उदाङ्गिन्छ कि सरकारलाई साथ दिने प्रयास गर्दछ, यही अग्निरपीक्षाको लागि मधेशसँग अलि कडा व्यवहार लिएको हुनु पर्दछ । मधेशलाई साथ दिने भारतको यसपालीको अवस्था भने प्रतिकूल छ । मधेशको मूल मुद्दा संघीयता थियो र नेपाल संघीय संरचनामा गई सकेपछि मधेशले पनि यसलाई स्वीकार गरि चुनावमा भाग लिएकोले विरोधको कुनै अर्थ रहेदैन भन्ने कुरा भारतले पनि भन्न सक्छ ।

खेलफूट

आयोजक रसिया र उरुग्वे नकाउट चरणमा

जारी विश्वकपमा आयोजक रसियाले घरेलु मैदानको फाइदा उठाउँदै एक खेलअगावै अन्तिम १६ मा पगेको छ । मंगलबार भएको खेलमा समूह एको अर्को दाबेदार इजिप्टमाथि ३-१ को सानादार जित निकाल्दै रसिया नकाउटमा प्रवेश गर्न सफल भयो । त्यसेगरी समूह ए बाटै साउदी अबरलाई १-० ले पराजित गरेको छ ।

पहिलो हाफ गोलरहित बराबरीमा सकिए पनि दोस्रो हाफमा इजिप्ट सम्मालिन सकेन । अहमल फाथीले ४७औं मिनेटमा आत्मघाती गोल उपहार दिएपछि रसिया खेलमा हाबी भएको थियो । डेनिस चेरिसेभले रसियालाई

५५औं मिनेटमा २-० को अग्रता दिलाए । खेलको ६४औं मिनेटमा अर्टेन जुबाले तेस्रो गोल गरेपछि रसिया खेलमा हाबी भयो । खेलको ७३औं मिनेटमा मोहमद सलाहले पेनल्टीमार्फत इजिप्टलाई खेलमा फर्काउने कोसिस गरे पनि हार टार्न पर्याप्त भएन ।

दुईपटको विजेता उरुग्वे साउदी अरेबियालाई १-० ले हराउँदै रसिया विश्वकप फुटबल प्रतियोगिताको प्रिकार्टरफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । लगातार दुई हारसँग साउदी अरेबिया समूह चरणबाटै बाहिरिएको छ । उरुग्वे र रसियालाईको खेलबाट समूह एको विजेताको छिनोफानो हुनेछ । रसिया र उरुग्वेले दुई खेलबाट समान ६ अंक बटुलेका छन् । इजिप्ट पनि लगातार दुई हारको सामाना गर्दै बाहिरियो । अहिलेसम्म साउदी र इजिप्ट अंकविहीन छन् ।

दुईपटको विजेता उरुग्वे लाई जित दिलाउन १ मात्र गोल बार्सिलोनाका स्ट्राइकर लुइस सुआरेजले गरेका थिए । खेलको २३औं मिनेटमा सुआरेजले साउदीका गोलरक्षक मोहमेद अलोवेसको गल्लीमा गोल गरेका हुन् । आफ्झो सर्व

यंगीन एक्षबाट

काव्य सम्प्रदायामा कवि निमेष

हरेक महिना पोखरामा आयोजना हुने 'समता काव्य सम्प्रदाय'को ३०२औं शुद्धिलामा हेट्टैडाका कवि निमेष निखिल प्रस्तुत भएका छन्। पोखरेली युवा सारकृतिक परिवारले

पाठकमाझ जुर्मुराएको बखत

सोमत यिमिरेद्वारा लिखित पुस्तक 'जुर्मुराएको बखत' पाठकमाझ आएको छ। लेखक यिमिरेले विभिन्न समयमा गरेका अनुसन्धान, यात्रा सम्परण, निबन्ध शैलीका १५ रचना पुस्तकमा समेटेका छन्। उनले साना किसानको स्थिति, जैविक विविधताको संरक्षण, चेपमा परेका सीमान्तरकृत समुदायको जीविकाको संकट, चर्चित पर्यटकीय ख्याल नगरकोटबाट तामाङ जातिको विष्यापनको पीडा आदि विषयलाई परिवेश, सन्दर्भ र पात्रका माध्यमबाट विश्लेषण गरेका छन्।

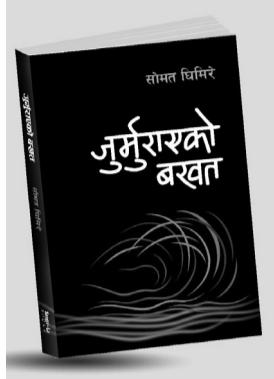
नेपालको विकास प्रक्रियाले सीमान्त वर्गलाई भन्न हीनताबोध थपेको र 'गैससले' नेपालीको गरिबीमाथि 'व्यापार' मात्र गरेको सन्दर्भ लेखकले उदाहरणसहित पुस्तकमा प्रस्तुत गरेका छन्।

आत्मनिर्भर र हिजो तिब्बतभन्दा बलियो कर्णालीलाई आज कसरी दीनहीन बनाइयो भन्ने तथ्य पुस्तकमा पाइन्छ।

यिमिरेले माओवादी 'जनयुद्धले' स्थानीयस्तरमा जगाएको मुक्तिको भोक्ता र परिवर्तनको तिर्खालाई व्याख्या गरेका छन्। मध्येस र विकर्त बस्तीहरूमा परिवर्तनप्रति जुर्मुराएको चेतनालाई निबन्धनक शैलीमा प्रस्तुत गरिएको छ।

लामो समयदेखि प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापनको अध्ययन अनुसन्धान र वकालत गर्दै आएका लेखक पछिलो समय संघीयताको राजनीतिक व्यवस्थापनसम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धानमा संलग्न छन्। लेखकको सम्पादकत्वमा रोमान्टिक कविताको सुन्दर प्रस्तुतीकरण भेटिन्छ। तेस्रो कविताकृति उनको कविता साधनाको उच्चतम प्राप्ति हो।

कार्यक्रमको अध्यक्षता दीपक समीपले गरेका थिए।

भेरेको ट्रेलर सार्वजनिक

भेरे फिल्मको ट्रेलर सार्वजनिक गरिएको छ। एम्बेस्ट सूर्य बोहोराको निर्देशनमा बनेको फिल्मको राजधानीमा प्रेसमिट गरी ट्रेलर देखाइएको हो।

साउन ४ गतेदेखि प्रदर्शनमा आउने फिल्ममा दयाहाड राई, वर्षा शिवाकोटी, सुरक्षा पन्त, विक्रान्त बरनेत, बुद्धि तामाङ, अनुभव रेग्मीलामायतका कलाकारले अभिनय गरेका छन्। प्रेमसाद पौडेल र देवीमाया अधिकारी निर्माता रहेको फिल्मको कार्यकारी निर्मातामा लेखबहादुर पुन छन्।

अभिनेता दयाहाडले भेरे निको रमाइलो फिल्म बनेको बताए। निर्देशक बोहोराले भेरे सबै वर्षा र उमेरका दर्शकलाई लक्षित गरिएको बताए। अभिनेत्री वर्षा शिवाकोटीले भेरे टिमसँग काम गर्दाका हरेक पल यादगार भएको बताइन्। फिल्मको सहनिर्मातामा गायक यम बराल र अभिनेता विक्रान्त बरनेत छन्। सार्वजनिक गरिएको ट्रेलरमा कमेडी र लम्ब देखाइएको छ।

युएईमा भाग्यले बाँचेकाहरू

नेपालको महाभूकम्पमा परी चामत्कारिक रूपमा बाँचेका नेपालीको कथमा बनेको बहुचर्चित वृत्तचित्र 'भाग्यले बाँचेकाहरू' नेपाली राजदूतावास युएईको आयोजनामा सोमबार (१८ जुन) वृत्तचित्र प्रदर्शन गरिएको हो। कार्यक्रममा नेपाली राजदूतावास युएईको कार्याबाहक राजदूत सागर पुँयाल, संघसंस्थाका प्रतिनिधि, दूतावासका कर्मचारीलागायतको उपस्थिति थियो। युएईमा भाग्यले बाँचेकाहरू लिएर आइपुगेका वृत्तचित्रका निर्देशक गणेश पाण्डे, निर्माता शारदा गैरे, पत्रकार आश गुरुङ पनि उपस्थित थिए।

वृत्तचित्र युएईका विभिन्न स्थानमा समेत प्रदर्शन गरिएको थियो। मुस्तिरम धर्मावलम्बीको पर्व इदको अवसर पारेका लमजुङ द्वारा समाज युएईको आयोजनामा आबुधाबी, शाहरजा र दुबई सहरमा वृत्तचित्र प्रदर्शन गरिएको हो। वृत्तचित्र भाग्यले बाँचेकाहरूले विभिन्न ७० वटा अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड जितिसकेको छ।

प्रथालाई प्रस्तुत गरिएको छ।

नेपाल संगीत नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठान र सेलो फाउन्डेशनको आयोजनामा भएको महोत्सवको दोस्रो दिन दुईवटा नाटक मञ्चन गरिएका थिए। मञ्चन भएका नाटकमा तिब्बतमा नुन लिन जाँदा तामाङ र तिब्बतीबीच भएको युद्धका विषयमा लोकनाटक ताचेमा र बुद्धिवित मालाको बोटको विषयको कविता नाटक डाला फ्रेडबा धोडला टा थिए। ताचेमा सत्यदेवी काठमाडौं सम्पर्क समाजका तरफबाट मारनेन वाइबाले संयोजन गरेका हुन्। डाला फ्रेडबा धोडला टा शान्ति वाइबाले निर्देशन गरेकी हुन्। तामाङ मौलिक खाना, पुस्तक प्रदर्शनी र ताम्बा नाचलगायत विविध संस्कृतिसहितको महोत्सवको अन्तिम दिन अर्थात् सोमबार राशन फयुबाले संयोजन गरेको लोकनाटक लालिमो र निशा पाखिन निर्देशित स्यालगार नाटक मञ्चन गरिएको प्रज्ञा प्रतिष्ठानका रंगमञ्च विभाग प्रमुख पुष्कर गुरुङले बताए। तामाङ र नेपाली दुवै भाषामा नाटक मञ्चन गरिएको सेलो फाउन्डेशनका अध्यक्ष जगत तामाङले बताए।

सुरजका शब्दमा कर्ण दासको स्वर

चर्चित गायक कर्ण दासको स्वरमा 'तिम्रो मन' बोलको आधुनिक गीत सार्वजनिक भएको छ। गीतमा शब्द र संगीत सुरज विश्वकर्माको रहेको छ। मार्कस दासले गीतको एरेन्ज गरेका हुन्।

माधुरी उपाध्यायको फोटो मोडलिङ रहेको लिरिकल मिडियो निर्माण गरिएको छ। गीतले संगीत पारखीको मन जित्ने विश्वास र रचनाकार विश्वकर्माको छ। सुरज हाल दैवितिक रोजगारीका सिलसिलामा मकाउमा छन्। केही महिनाअघि उनले कर्ण दास र बानिका प्रधानको स्वरमा विस्तारी विस्तार बोलको रोमान्टिक युगल गीतको मिडियो युट्युब च्यानलबाट सार्वजनिक गरेका थिए।

कार्पोरेट

मेगा बैंकको नयाँ खाता योजना

मेगा बैंक नेपालले नयाँ मुद्री खाता योजनाका साथै दुईवटा बचत योजना सुरु गरेको छ। बैंकले मुद्री खाता योजनामा 'राइजिड मुद्री खाता' र 'कार्पोरेट बेनिफिट बचत खाता' सुरु गरेको हो।

'मेगा राइजिड मुद्री खाता' च्यानून १ लाख रुपैयाँमै खोल सकिने र मासिक ब्याज १२.५ प्रतिशत पाइने बैंकले जनाएको छ। त्यस्तै 'मेगा राइजिड बचत खाता' च्यानून १० हजार रुपैयाँमै खोल सकिने र त्रैमासिक रूपमा भुक्तानी हुने गरी वार्षिक ८.५ प्रतिशत ब्याज दिने बैंकले जनाएको छ। यो योजनामा चेकबुक, मेगा अनलाइन बैंकिङ, भिसा डेबिट कार्ड, अकाउन्ट स्टेटमेन्ट, सि-आस्बा सेवा निःशुल्क बनाइएको छ। यस्तै, २ लाख रुपैयाँसम्म एबिबिएस सेवा निःशुल्क गरिएको जनाइएको छ।

आइएमई लाइफको बिक्री

प्रबन्धकमा सिभिल व्यापिटल

आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले साधार सेयर निष्कासनका लागि सिभिल व्यापिटल मार्केटलाई नियुक्त गरेको छ। कम्पनीले सर्वसाधारणका लागि १ सय रुपैयाँ अकित दरका ६० लाख कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने लागेको हो। सेयर निष्कासन नियुक्तिको सम्भौतामा आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले लिमिटेडका निमित्त महाप्रबन्धक दिनेश अमात्य र सिभिल व्यापिटल मार्केटका निमित्त कार्याकारी प्रमुख सुमन आचार्यले हस्ताक्षर गरेका थिए। हाल कम्पनीको चुक्ता पुँजी १ अर्ब ४० करोड रुपैयाँ रहेको छ। साधारण सेयर निष्कासनपश्चात कम्पनीको चुक्ता पुँजी २ अर्ब रुपैयाँ कायम हुने जनाइएको छ। त्यसपछि संस्थापक सेयर निष्कासन ७० प्रतिशत र सर्वसाधारणको सेयर स्वामित्व ३० प्रतिशत रहनेछ।

मोबाइल जस्तै टावरबाट प्रभुको टिमी

प्रभु समूहले मोबाइलको जस्तै टावरबाट सोफै घरमा टेलिभिजन प्रसारण सुरु गरेको छ। प्रभु समूहले आइटाबारेष्ट नेपालमै पहिलोपटक डिजिटल भिडियो प्रसारण (डिमीटी-टी २) प्रसारण सुरु गरेको हो।

कम्पनीले प्रभु टिमी कल साइनमा देशव्यापी रूपमा डिजिटल टिमी च्यानलहरूको प्रसारण सेवा प्रदान गर्ने जनाएको छ। कम्पनीले हाल प्रारम्भिक रूपमा काठमाडौं, चितवन र पोखरामा अफनो सेवा सुरु गरेको हो। निकट भविष्यमा पूर्वाञ्चल क्षेत्र, बुटवल, भैरहवा, नेपालगञ्ज, कोहलपुरलगायतका क्षेत्रमा समेत सेवा विस्तार गर्दै लैजाने योजना रहेको जनाएको छ। डिमीटी-टी २ प्रविधिमा आधारित भएर विभिन्न राष्ट्रिय टेलिभिजन तथा ओटीटी प्रविधिमा मोबाइल, द्याबालेट तथा ल्याटपमा समेत इन्टरनेटको माध्यमबाट देशभर वितरण गरिने कम्पनीले जनाएको छ। प्रभु टेलिभिजनको आधिकारिक सेटअप बक्स र जडान गर्न सहज एन्टिनाको खरिदसँग ग्राहकले सबै स्थानीय प्रसारित टेलिभिजन च्यानलसमेत हेर्न पाउनेछन्। प्रभु समूहअन्तर्गत बैंकिङ, बिमा, लघुवित, क्यापिटल मार्केट, हेलिकोप्टर, व्यवस्थापनलगायतका कम्पनी सञ्चालित छन्।

कम्पनीले ग

निजाती...

परित भएमा अब जुनसुकै तहका निजामति कर्मचारीहरूले कुनैनी एनजिओमा आवद्ध भएर काम गर्न पाउनेछन्।

प्रस्तावित मस्यौदा विधेयको निजामति सेवा सुविधा ऐनको दफा ७३ को उपदफा ३ मा सरकारको स्वीकृति लिएर कर्मचारीहरूले व्यापार व्यवसाय गर्न पाउने प्रावधान राखिएको छ। त्यही दफामा कर्मचारीहरू पेशागत वा अन्य कुनै एनजिओमा समेत काम गर्न पाउने प्रावधान समेत राखिएको छ। सरकारले दलसम्बद्ध विभिन्न ट्रेड युनियनको खारेजीको प्रस्ताव गरेकोमा अब पेशागत संस्थामा आवद्ध हुन सक्ने प्रावधान राखिएपछि अब कर्मचारीहरूले विभिन्न ट्रेड युनियन स्थापित हुन सक्ने अवस्था सिर्जना स्वयम् सरकारले नै गरेको छ। सरोकारवालाहरूले भने सो विधेयक जस्ताको तरस्तै परित भएको खण्डमा कर्मचारीहरू अभ

छाडा र अराजक हुन सक्ने भन्दै चिन्ता प्रकट गरिएका बेला संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरि कानुन न्याय तथा संसदीय मन्त्रालयमा पठाएको मस्तौदालाई कानुन मन्त्रालयले स्वीकृत समेत गरिएको छ। एकातिर सरकारले चुस्त दुरुस्त सरकारको अवधारणा ल्याउने अनि व्यवहारमा भने ठीक त्यसको उट्टो कानुनहरू निर्माण गर्न गरेको हुनाले चुस्त र दुरुस्त निजामति प्रशासन भन्ने शब्दलाई नै बदनाम गराएको छ। अहिले नै निजामति कर्मचारीहरू छाडा भएका छन् भन्ने आरोप उनीहरूले देखिएका छन्। कमाऊ कार्यालयमा जान उनीहरू जस्तोसँग हल्कण्डा अपाउन यस्तो पछि नर्पन बाबी परेका कर्मचारीहरू अब उक्त विधेयक जस्ताको तरस्तै परित भएमा निजामति प्रशासन पूर्ण रूपमा छाडा हुने र प्रशासनमा अरु अराजकता बढने सम्भावना देखिएको छ। त्यसैले ओली सरकारले यो विधायक संसदीय गर्न आवश्यक छ।

कांग्रेसको...

अब सबै प्रजातान्त्रिक शक्तिहरू एक हुनुको विकल्प देखिएन। संघीय संसद र प्रदेश सभाको निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेसले समेत नराप्ते पराजय भोग्नुपरेको र कांग्रेससँग अब कुनै मुद्दा बाबीको नरहरूको हुनाले कांग्रेसले अब संघीयानिक राजतन्त्र र हिन्दुराज्यको मुद्दा बाबेको खण्डमा सबै प्रजातान्त्रिक शक्तिहरू कांग्रेसको नेतृत्वमा एक हुन सक्ने भएकाले कांग्रेसको नेतृत्वले अब नेपाली कांग्रेसलाई बचाई राख्न संघीयानिक

राजतन्त्र र हिन्दु राज्यको मुद्दा बोक्नुबाहेक अन्य विकल्प कांग्रेससँग देखिएन। यदि कांग्रेसले त्यो मुद्दा नबोक्ने हो भने प्रजातान्त्रिक शक्तिहरू छरपट हुने र त्यसको फाइदा कम्युनिष्टहरूलाई नै हुने भएकाले कांग्रेसले आफ्नो पार्टीको स्थापनाको उद्देश्य र मर्म अनुरूपने संघीयानिक राजतन्त्र र हिन्दुराज्यको मुद्दामा सहमत भएर सबै प्रजातान्त्रिक शक्तिहरूलाई एकीकृत गर्दै आगाडि बढन सकेको खण्डमा मात्र कांग्रेसको अस्तित्व रहन सक्छ नत्र भने कांग्रेसले आफ्नो अस्तित्व बचाउन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ।

दिएका दिए भने राष्ट्रपति विद्या भण्डारीको निम्ताको पत्र समेत राष्ट्रपतिलाई हस्तान्तरण गरेका थिए। चिनियाँ राष्ट्रपतिले नेपालको सम्बूद्धिको लागि नेपाललाई सहयोग गर्न चीन तयार रहेको बताउँदै आफू स्वतन्त्र एवं अखण्ड नेपालको पक्षमा रहेको बताएका थिए। नेपाल र चीनीबीच केही सहमति र सम्झौता समेत भएका छन्। स्मरण रहेस प्रधानमन्त्री ओलीको यो प्रधानमन्त्रीको रूपमा चीनको दोस्रो भ्रमण हो। प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमणलाई राजनीतिक र कुट्टीनीतिक क्षेत्रमा व्यक्तिहरूले सफल भएको बताएका छन्।

ठीक उल्टो भएको छ। राजनीतिक दलहरूले नै अपराधीहरूलाई संरक्षण दिएको छन्। एउटा अपराधमा सजारै पाएर रिहा भएका व्यक्तिहरू कोरि अर्को अपराधमा सक्रिय भएका धेरै समाचारहरू प्रकाशित भइरहेका समेत सरकार भने अपराधीहरूलाई संरक्षण गर्न लागि परेको छ।

ओली सरकारको सुशासन र न्यायको बाचा अहिले हराएको छ। हिजो जनयुद्धका नाममा भएका सबै अपराधालाई राजनीतिक रङ्ग भिराएर सबै अपराधीहरूलाई चोख्याउने काम हुन थालेको छ। त्यसैले अब ओली सरकारले सौचिकै सुशासनको कुरा गर्न हो भने सबै खालको अपराधीहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याएर गगामायाजस्ता न्यायको भीख मानेहरूलाई न्याय दिन सकेको खण्डमा मात्र नेपालमा न्याय भएको बुझन सकिन्छ, यदि त्यसो होइन भने भन्ने कर लाग्न नेपालमा न्याय हरायो हारायो।

न्याय...

जन्मकैदको फैसला गरेका बालकृष्ण दुँगेललाई माफी दिएर जेलमुक्त गर्नुले ओली नेतृत्वको सरकार र नेपाली नामक पाटी नै अपराधीहरूको संरक्षण रहेको प्रृष्ठ भएको छ। न्यायको आशा मरिसकेको नदेखाउनका लागि पनि सरकारले अदालतको आदेशमा सिरोधायी गर्नुबाहेक अर्को विकल्प हुँदैन। तर सरकारले सर्वोच्च अदालतको आदेश विपरित दुँगेललाई माफी दिएको छ। त्यसले गर्दा अदालतको समेत अपहेल्ना भएको छ। अब नेपालमा दुर्वल, गरिब र राजनीतिक पहुँच नभएका व्यक्तिहरूले न्याय पाउन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ। उनीहरू अधिकारी दम्पत्ति सकिनेछन्। अपराधिक क्रियाकलापमा लेगेकाहरू चाहे जोसुकै हुन उनीहरूमाथि कानुनी कारबाही हुन्नपर्दछ। चाहे जो सुकैको सरकार बनोस् सरकारले आफ्ना जनतालाई न्याय दिन सक्नुपर्दछ। तर अहिले

कर्तिकरणको...

प्रधानमन्त्री ओलीले असार ८ ज्येष्ठ राष्ट्रपतिसँग भेटवार्ता गर्दै नेपाल भ्रमणमा लागि बोकेर लेगेको राष्ट्रपति विद्या भण्डारीको निम्तोपत्र हातैमा दिएका थिए। चिनियाँ राष्ट्रपतिले उपयुक्त समयमा नेपाल भ्रमणमा आउने बचन दिएका छन्। कूट्टीनीतिक स्रोत भन्दै यही वर्ष राष्ट्रपति सी

नेपाल भ्रमणमा आउनेछन्। राष्ट्रपति सी र प्रधानमन्त्रीबीच भएको आधारणा लामो बान दुवान गोप्य वार्तामा चीन र कम्युनिष्ट सरकारको सम्बन्धका विषयमा निर्णयको सहमति भएको स्रोतहरूले बताएका छन्। सीले असल छिमेकीले नेपालको सम्मान र नेपाललाई सहयोग गर्दै आएको स्मरण गराउनु अर्थपूर्ण रहेको बताइन्छ।

चीनका प्रधानमन्त्री ली खछयाडको निम्तोमा चीन पुगेका प्रम ओलीले चीनको रेल र तेल ल्याउने विषयमा दुरूले उपलब्धि हासिल गरेका छन्। चीनका राष्ट्रपतिले नै रेल काठमाडौंसम्म जोडिन विश्वास व्यक्त गर्नु महत्वपूर्ण घटना हो।

मुख्य सवाल तातोपानी नाका, मित्री पुल खुर्चु कि खुल्दैन भन्नेमा सबैको चासो रहेको छ।

राजपाको...

सरकारले पुरा गरेमा मात्र सरकारमा जानुपर्ने यदि सरकार ती माग पूरा गराउन सक्वाइर भने सरकारमाजान नहुने अडान राखेका छन्। ताकुरले राजपाको विधान बनाउने, महाधिवेशन गर्ने र पार्टीको बैधानिकता बचाउने सन्दर्भमा राजनीतिक समितिका सदस्यहरूसँग आ-आफ्ना धारणा मागेका थिए। गतवर्ष ६ वटा विभिन्न राजनीतिक दल मिलेर राष्ट्रिय जनता पार्टी गठन भएको थियो। गत वर्ष ३० ज्येष्ठ गठन भएको राजपाले यही असार ३० ज्येष्ठ गठन भएको राजपाले यही असार ३० ज्येष्ठ गठन भएको थियो। गत वर्ष ३० ज्येष्ठ गठन भएको राजपाले यही असार ३० ज्येष्ठ गठन भएको थियो। गत वर्ष ३० ज्येष्ठ गठन भएको राजपाले यही असार ३० ज्येष्ठ गठन भएको थियो।

राष्ट्रिय बिमा कम्पनीका अध्यक्षको राजीनामा

काठमाडौं। राष्ट्रिय बिमा कम्पनीका अध्यक्षकमल्कुमार श्रेष्ठले कार्यकाल सकिनुआगावै राजीनामा दिएका छन्। कम्पनीका कर्मचारीहरूले माग पूरा नगरे राजीनामा दिन दबाव दिएपछि उनले राजीनामा दिएका हुन्। ४ वर्षका लागि सरकारले उनलाई ०७२ सालमा कम्पनीको अध्यक्षमानियुक्त गरेको थिए।

राष्ट्रिय बिमा कम्पनीका कर्मचारीहरूले माग पूरा नगरे राजीनामा दिन दबाव दिएपछि उनले राजीनामा दिएका हुन्। राष्ट्रिय बिमा कम्पनीका कर्मचारीहरूले माग पूरा नगरे राजीनामा दिन दबाव दिएपछि उनको अध्यक्षमानियुक्त गरेको थिए।

सीमा बढाउनुपर्ने, कर्मचारीहरूले ५ प्रतिशत सेयर वितरण गर्नुपर्नेगायत्रका माग राख्दै आएका थिए। मागको बेवास्ता गरेको भन्दै गत ३१ जेठमा कर्मचारीहरूले माग पूरा नगरे राजीनामा दिन दबाव दिएपछि उनले राजीनामा दिएका हुन्।

सीमा बढाउनुपर्ने, कर्मचारीहरूले माग पूरा नगरे राजीनामा दिन दबाव दिएपछि उनको अध्यक्षमानियुक्त गरेको थिए।

जानकारी गराउन आग्रहसमेत गरेका छन्। निर्माण व्यवसायीमात्र दोस्रो नहुने उद्धोष मन्त्री महासेठले गर्नुपर्ने पनि उनको उद्धोषमा रहस्य लुकेको प्रष्ट भएको छ। महासेठ निकट व्यवसायीहरूले धेरै भएका र उनीहरूले तुला तुला ठेका लिएका हुनाले उनीहरूलाई बचाउन स्वयम् मन्त्री नै लागेको मन्त्रालय सुन्नले दोस्रो गरेको छ। निर्माण व्यवसायीहरूले धार्याको ध्यानाकर्षण गराएका हुन्। निर्माण व्यवसायीहरूले निर्देशन विपरित अब निर्माण व्यवसायीहरूलाई आर्थिक चलाखेल गरि मन्त्री महासेठलाई आफ्नो पक्षमा त्याएको एक निर्माण व्यवसायीले नै बताएका छन्। प्रधानमन्त्री कोपी ओलीले भन्ने गरेका छन्। आपू